

Rolnictwo
w województwie pomorskim w 2015 r.

Agriculture
in Pomorskie Voivodship in 2015

ZESPÓŁ REDAKCYJNY**EDITORIAL BOARD****Przewodniczący** **President**

Jerzy Auksztol

Redaktor główny **Editor-in-chief**

Małgorzata Buńko

Członkowie **Members**

Gabriela Adamska-Szreder

Beata Bojarska

Katarzyna Iljaszczuk-Więsek

Zofia Kopaczyńska

Elżbieta Metelska

Magdalena Poleszuk

Alicja Smoleń

Tłumaczenie **Translation**

Małgorzata Kruszewska

Projekt okładki, zdjęcia **Cover design, photos**

Małgorzata Kloz

Skład komputerowy **Typesetting**

Magdalena Wojdyńska

WYDAWCA **EDITOR**

Urząd Statystyczny w Gdańsku

Statistical Office in Gdańsk

ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk

tel. 58 768-31-00, 58 768-31-30

fax 58 768-32-70,

e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl

<http://gdansk.stat.gov.pl>**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła*****When publishing SO data
please indicate source***

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu kolejne wydanie publikacji *Rolnictwo w województwie pomorskim*.

Źródło danych do opracowania stanowiły zbiorcze wyniki ze sprawozdawczości i badań reprezentacyjnych, szacunki i oceny rzeczoznawców szczebla terenowego oraz wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Ponadto, w celu pełniejszego zobrazowania dynamiki zmian cen produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach, wykorzystano miesięczne notowania cen prowadzone przez stałych ankieterów Urzędu Statystycznego.

Na opracowanie składają się uwagi metodyczne zawierające definicje podstawowych pojęć i wskaźników, synteza wyników badań wzbogacona prezentacją graficzną wybranych zjawisk oraz część tabelaryczna. Dane zawarte w tablicach ujęto w ośmiu rozdziałach tematycznych obejmujących gospodarkę ziemią, produkcję rolniczą, skup i ceny produktów rolnych, wyposażenie rolnictwa w niektóre środki produkcji oraz informacje dotyczące gospodarstw ekologicznych. Przyjęta w opracowaniu terminologia, zastosowane klasyfikacje i grupowania danych umożliwiają ich wykorzystanie do porównań z danymi ogólnokrajowymi i innymi województwami. Całość prezentowana jest w wersji polskiej i angielskiej.

Oddając do rąk Państwa *Rolnictwo w województwie pomorskim w 2015 r.* wyrażam nadzieję, że publikacja stanowić będzie cenne źródło informacji oraz zaspokoi potrzeby informacyjne szerokiego grona czytelników zarówno w kraju, jak i za granicą.

Jerzy Auksztol

Dyrektor Urzędu Statystycznego

w Gdańsku

Gdańsk, czerwiec 2016 r.

Preface

The Statistical Office in Gdańsk presents a successive edition of Agriculture in Pomorskie Voivodship.

The presented data were obtained on the basis of aggregated results from reports and sample surveys, local experts' estimates and evaluations as well as results of Agricultural Census 2010. Moreover, in order to illustrate more fully the dynamics of changes in prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces, monthly price quotations provided by a network of the Statistical Office interviewers were used.

The elaboration consists of the methodological notes which contain essential definitions of concepts and indicators, synthesis of results of surveys enriched with graphs, as well as statistical tables. Data in tables are grouped in eight thematic chapters including land use, agricultural output, procurement and prices of agricultural products, selected means of production used in agriculture and information concerning organic holdings.

The applied terminology, classifications and data grouping allow for comparisons against the country and regional data. The publication has been elaborated in two language version: Polish and English.

Presenting Agriculture in Pomorskie Voivodship in 2015 I trust that it will be a valuable source of information and will satisfy the information needs of a wide range of readers both in Poland and abroad.

Jerzy Auksztol

Director of Statistical Office

in Gdańsk

Gdańsk, June 2016

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Objaśnienia znaków umownych	6
<i>Symbols</i>	
Skróty	6
<i>Abbreviations</i>	
Uwagi metodyczne	7
<i>Methodological notes</i>	
Wyniki badań – synteza	14
<i>Results of the surveys – synthesis</i>	24
Wykresy	
<i>Charts</i>	
Tablice	
<i>Tables</i>	

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (-)	Zjawisko nie wystąpiło. <i>Magnitude zero.</i>
Zero (0)	Zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>Magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.</i>
(0,0)	Zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>Magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka (•)	Zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>Data not available or not reliable.</i>
Znak (x)	Wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>Not applicable.</i>
„W tym” ”Of which”	Oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>Indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	Used in figures represents the decimal points.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>	itp. <i>etc</i>	i tym podobne <i>et cetera</i>
mln m.	milion <i>million</i>	art.	artykuł
zł <i>PLN</i>	złoty <i>zloty</i>	poz.	pozycja
szt. <i>pcs</i>	sztuka <i>piece</i>	pkt	punkt
kg	kilogram <i>kilogram</i>	p.proc.	punkt procentowy
dt	decytona <i>deciton</i>	ust.	ustęp
t	tona <i>tonne</i>	Dz. U.	Dziennik Ustaw
ha	hektar <i>hectare</i>	m.in. <i>i.a.</i>	między innymi <i>among others</i>
l	litr <i>litre</i>	np. <i>e.g.</i>	na przykład <i>for example</i>
mm	milimetr <i>millimetre</i>	tj. <i>i.e.</i>	to jest <i>that is</i>
Nr <i>No.</i>	numer <i>number</i>	r.	rok
°C	stopień Celsjusza <i>centigrade</i>		

UWAGI METODYCZNE

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do której są zaliczane.

2. Dane zostały przedstawione dla ogółem rolnictwa oraz gospodarstw indywidualnych (gospodarstw rolnych osób fizycznych).

3. Dane prezentowane dla województwa odpowiadają poziomowi 2 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami).

4. Gospodarstwo rolne - jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasienictwo roślin rolniczych i ogrodniczych, chów i hodowlę zwierząt gospodarskich (bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa), pszczoł oraz działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

Gospodarstwo rolne osoby fizycznej (gospodarstwo indywidualne) to gospodarstwo będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych (UR) lub o powierzchni poniżej 1 ha UR (w tym bez użytków rolnych), które spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych progów:

- 0,5 ha plantacji drzew owocowych,
- 0,5 ha plantacji krzewów owocowych,
- 0,3 ha szkółek sadowniczych i ozdobnych,
- 0,5 ha warzyw gruntowych,
- 0,5 ha truskawek gruntowych,
- 0,1 ha warzyw pod osłonami,
- 0,1 ha truskawek pod osłonami,
- 0,1 ha kwiatów i roślin ozdobnych pod osłonami,
- 0,5 ha chmielu,
- 0,1 ha tytoniu,
- 25 m² grzybów jadalnych,
- 10 sztuk bydła ogółem,
- 5 sztuk krów ogółem,

METHODOLOGICAL NOTES

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the scope of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the Polish Classification of Activities (PKD 2007) in which they are included.

2. Data have been presented for agriculture and private farms (natural persons' individual farms) in total.

3. Data presented for the Voivodship correspond to level 2 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in countries of the European Union. NTS, in force since 1 I 2008, was introduced by the decree of the Council of Ministers, dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments).

4. An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants and rearing and breeding of livestock, which covers: all field crops (including edible mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops, as well as activity related to rearing and breeding of livestock (cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter), bees, as well as maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respect to environmental protection requirements (according to the norms).

A natural person's agricultural farm (private farm) is understood as a farm owned or held by a natural person, of the area of 1.0 ha and more of agricultural land or a farm of the area of less than 1.0 ha, excluding agricultural land, which meets at least one of the thresholds mentioned below:

- 0.5 ha of fruit-bearing trees plantation,
- 0.5 ha of fruit-bearing shrubs plantation,
- 0.3 ha of fruit and ornamental nurseries,
- 0.5 ha of soil-grown vegetables,
- 0.5 ha of soil-grown strawberries,
- 0.1 ha of vegetables under cover,
- 0.1 ha of strawberries under cover,
- 0.1 ha of flowers and ornamental plants under cover,
- 0.5 ha of hop,
- 0.1 ha of tobacco,
- 25 m² of edible mushrooms,
- 10 head of cattle in total,
- 5 head of cows in total,

- 50 sztuk świń ogółem,
- 10 sztuk loch,
- 20 sztuk owiec ogółem,
- 20 sztuk kóz ogółem,
- 100 sztuk drobiu ogółem,
- 5 sztuk koni ogółem,
- 50 sztuk samic królików,
- 5 sztuk samic pozostałych zwierząt futerkowych,
- 10 sztuk pozostałych zwierząt utrzymywanych dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele),
- 20 pni pszczelich.

Gospodarstwo ekologiczne to gospodarstwo stosujące ekologiczne metody produkcji rolniczej, które posiada certyfikat nadany przez jednostkę certyfikującą lub jest w trakcie przedstawiania się na ekologiczne metody produkcji rolniczej (pod kontrolą jednostki certyfikującej).

Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

Gospodarstwo rolne osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to gospodarstwo rolne prowadzone przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, którego podstawowa działalność jest zaliczana według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do sekcji A, dział 01, grupy:

- 01.1 – uprawy rolne inne niż wieloletnie,
- 01.2 – uprawy roślin wieloletnich,
- 01.3 – rozmnażanie roślin,
- 01.4 – chów i hodowla zwierząt,
- 01.5 – uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana),
- 01.6, klasa 01.61 – działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną (utrzymywanie gruntów w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska), a także niezależnie od zaklasyfikowania działalności podstawowej, gdy w gruntach użytkowanych przez jednostkę powierzchnia użytków rolnych wynosi 1 ha i więcej lub prowadzony jest chów/hodowla zwierząt gospodarskich.

Za **użytkownika gospodarstwa rolnego uważa się** osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie użytkującą gospodarstwo rolne, niezależnie od tego, czy jest właścicielem, dzierżawcą tego gospodarstwa czy też użytkuje je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego są położone na terenie jednej czy kilku gmin.

Uwaga

Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

- 50 head of pigs in total,
- 10 head of sows,
- 20 head of sheep in total,
- 20 head of goats in total,
- 100 head of poultry for slaughter in total,
- 5 head of horses in total,
- 50 head of female rabbits,
- 5 females of other fur-covered animals,
- 10 other animals kept for meat production (such as wild boar, deer, fallow deer),
- 20 beehives.

Organic farm is a farm using organic methods of agricultural production which holds a certificate granted by a certification body or which is under conversion to organic methods of agricultural production (under control of a certification body).

Data on **certified organic farms** have been elaborated on the basis of producers' registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality, in accordance with Article 9 section 2 of Legal Act of 25 VI 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

An agricultural farm of a legal person or organizational unit without legal status is understood as an agricultural farm held by a legal person or an organization unit without legal personality, the basic activity of which is rated according to the Polish Classification of Activities 2007, to Section A, division 01, groups:

- 01.1 – growing of non-perennial plants,
- 01.2 – growing of perennial plants,
- 01.3 – plant propagation,
- 01.4 – livestock production and breeding,
- 01.5 – cultivation of plants combined with rearing and breeding of animals (mixed agricultural activity),
- 01.6, class 01.61 – service activities supporting plant production (maintaining the lands in compliance with good agricultural and environmental conditions according to the norms), and also, irrespective of the basic activity classification, when the area of agricultural land per the land cultivated by the entity is 1 ha and more or when livestock is reared and bred.

Holder of an agricultural holding is understood as a natural person, a legal person or an organizational unit without legal personality, actually cultivating the land, regardless of whether as an owner, a leaseholder, or using the land in any other respect, regardless of whether this land is situated in one or in several gminas.

Note

Since 2010, agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

5. Powierzchnia gruntów ogółem oznacza łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania – własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel, itp.), wspólnych w części przypadających użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

6. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211, z późniejszymi zmianami) - prezentuje się w podziale na:

- powierzchnię pod zasiewami,
- grunty ugorowane,
- uprawy trwałe (w tym sady),
- ogrody przydomowe,
- łąki trwałe,
- pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe – użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym. Do powierzchni pod zasiewami nie zaliczamy powierzchni sadów, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, uprawy wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także innych upraw trwałych (w tym choinek bożonarodzeniowych) oraz powierzchni upraw trwałych pod osłonami. Nie zalicza się tu również powierzchni plantacji drzew i krzewów szybko rosnących prowadzonych na użytkach rolnych, które kwalifikowane są do lasów, upraw w ogrodach przydomowych, a także powierzchni upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny, zakwalifikowanych do gruntów ugorowanych.

Powierzchnia gruntów ugorowanych to grunty one niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Zaliczamy tu grunty zarówno uprawnione, jak i nieuprawnione (np. gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha) do płatności obszarowych, a także powierzchnię upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone). Do gruntów ugorowanych nie zaliczono gruntów przygotowanych pod zasiewy (np. warzywa), które do 1 czerwca 2015 r. były nieobsiane lub nieobsadzone.

Powierzchnia upraw trwałych to łączna powierzchnia sadów, szkółek drzew i krzewów owocowych oraz ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych gruntowych upraw trwałych, w tym wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, choinek bożonarodzeniowych, a także upraw trwałych pod osłonami.

5. Total land area stands for the total area of agricultural land, forest and wooded area and other land, regardless of whether it is owned, leased (with or without contract), cultivated by virtue of the occupancy of a particular post (forester, priest, teacher, etc), common in the part shared by the holder, or land belonging to a deserted household, cultivated by another household.

6. The agricultural land area includes the area of agricultural land in good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211, with later amendments) - is presented on the basis of a division into:

- sown area,
- fallow land,
- permanent crops (including orchards),
- kitchen gardens,
- permanent meadows,
- permanent pastures.

Other agricultural land – agricultural land which is not used and not maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural farm. Sown area does not include the area of nurseries of ornamental trees and shrubs, nurseries of forest trees for commercial purposes, the crops of wicker, fruit-bearing trees and shrubs outside plantations, as well as any other permanent crops (including Christmas trees) and the area of permanent crops cultivated under cover, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops, etc. The area of fast-growing trees and shrubs cultivated on agricultural land classified as forests, is not included in this category, either.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural and environmental condition. It includes the land either entitled or not to area payments (e.g. farms with the area of agricultural land of less than 1 ha), as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers). Fallow land does not include land prepared for sowing (e.g. of vegetables) which was not sown or planted until 1 June 2015.

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, Christmas trees, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Powierzchnia sadów to plantacje drzew, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

Powierzchnia ogrodów przydomowych to powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Powierzchnia łąk trwałych to grunty pokryte trwale trawami (5 lub więcej lat), z zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych hal i połonin. Łąki powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

Powierzchnia pastwisk trwałych to grunty pokryte trwale trawami (5 lat lub więcej), które z zasady nie są koszone lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hal i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych to powierzchnia o wielkości co najmniej 0,10 ha, pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona (niezalesiona) oraz grunty związane z gospodarką leśną. Uwzględnia się tu powierzchnię szkółek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe), a także powierzchnię drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych (np. wierzba energetyczna).

Powierzchnia pozostałych gruntów to grunty będące pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierżawionych), rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona dla rekreacji (np. zlokalizowana wokół domu, pola golfowe itp.). Do pozostałych gruntów zalicza się także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego, np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

7. Produkcję rolniczą scharakteryzowano za pomocą podstawowych mierników, tj. produkcji globalnej, końcowej i towarowej. Ze względu na dostępność danych informacje w tym zakresie prezentuje się z rocznym opóźnieniem, tj. dla lat 2013 i 2014.

The area of orchards is the land planted with fruit-bearing trees and shrubs, as well as berries, maintained in good agricultural condition (including hazel, raspberry and grapevine plantations) and densely planted, as well as nurseries of fruit-bearing trees and shrubs. The areas of strawberry and wild strawberry crops are not included as orchards.

The area of kitchen gardens is the land usually located around the farm residence, often separated from the remaining farm area. It covers the area of crops which mainly serve as self-supplies for the household of the agricultural farm user. Infrequently the crop surplus may be sold. A kitchen garden may cover both agricultural and orchard crops, perennial and non-perennial. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

The area of permanent meadows is the land permanently overgrown with grass (for 5 years or more), which in principle is mown. In mountainous regions it also includes the area of mown mountain pastures. Meadows should be maintained in good agricultural condition and mown at least once a year, but the crops do not have to be used for production purposes.

The area of permanent pastures is the land overgrown with grass (for 5 years or more), which in principle is not mown but left for grazing. In mountainous regions it also includes the area of mountain pastures left for grazing and maintained in good agricultural condition (including permanent pastures not used for production purposes and pastures for extensive grazing, located on mountainous land or at high altitudes with low-class soil, where no fertilization, sub-sowing, melioration, etc. is performed).

The area of forests and forest land is the area, of at least 0.10 ha, covered with forest plants (forested) or lacking such plants temporarily (non-forested), as well as land associated with forestry management. This category includes the area of forest nurseries established on forest land and used for own (non-commercial) purposes of the agricultural farm, as well as the area of fast-growing trees and shrubs cultivated on agricultural land (e.g. energy-crop willow).

The area of other land is the land under buildings, courtyards, ornamental squares and gardens, parks, inland water areas (owned and leased), melioration ditches, areas naturally covered by wicker, marshland, other land (e.g. peatbogs or gravel pits), fallow land (including forested and bushed land), as well as recreation areas (e.g. located around the house, golf courses, etc). Other land also includes the area of agricultural land not used for agricultural purposes and permanently excluded from such use, e.g. agricultural land intended for road or supermarket construction.

7. Agricultural output was characterized using basic measures, i.e. gross, final and market output. Due to data availability, information in this scope is presented with one year delay, i.e. for the year's 2013 and 2014.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje (ustaloną szacunkowo):

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Produkcja towarowa w poszczególnych grupach podmiotów (gospodarstwa państwowe, spółki, spółdzielnie produkcji rolniczej i gospodarstwa indywidualne) jest pomniejszana o wartość produktów rolnych zakupionych bezpośrednio od innych grup podmiotów gospodarczych, równocześnie produkcja towarowa podmiotów gospodarczych, które dokonują sprzedaży jest powiększona o tę wartość. Produkcja towarowa nie obejmuje obrotów między poszczególnymi podmiotami gospodarczymi zaliczonymi do tej samej grupy podmiotów i sprzedaży produktów rolnych przez spółdzielnie produkcji rolniczej – członkom tych spółdzielni.

8. Wielkość produkcji roślinnej obliczono na podstawie:

- wyników czerwcowych badań reprezentacyjnych (w 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego) w zakresie powierzchni zasiewów,
- wyników reprezentacyjnych badań plonów i zbiorów oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS,
- sprawozdań statystycznych z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek z udziałem mienia sektora prywatnego i publicznego.

9. Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiopłodu zebranego z jednostki powierzchni (ha). W szacunkach plonów obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych jako średnich ważonych, gdzie waga jest powierzchnią danej uprawy. Uwzględniane są przy tym powierzchnie, z których uzyskano wysokie, jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku gradobicia, powodzi itp.).

Do przeliczenia zielonek na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

Produkcję ziemniaków, warzyw i truskawek ujęto łącznie z produkcją z działek pracowników gospodarstw państwowych i członków gospodarstw spółdzielczych.

10. Dane o **powierzchni zasiewów** dotyczą poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym.

Gross agricultural output includes (estimated):

- 1) **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin a given year's production;
- 2) **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin, as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd) which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, consumption of agricultural products from own production, increase in inventories of plant and animal products and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.

The value of agricultural market output in various entity groups (state farms, companies, agricultural production cooperatives and private farms) is decreased by the value of agricultural products purchased directly from other groups of economic entities. At the same time, the market output of economic entities which conduct the sale is increased by this value. Market output does not include turnover between individual economic entities included in the same entity group and agricultural product sales by agricultural production cooperatives to their members.

8. Crop output volume was calculated on the basis of:

- June sample survey results (in 2010 – results of the Agricultural Census) on sown area,
- sample survey results on yields and production as well as the CSO experts' opinions,
- statistical reports of the state farms, agricultural production cooperatives and companies with a share of private and public sector property.

9. Yields are understood as the volume of weighing units (dt) of particular agricultural products harvested from the area unit (ha). Yield estimation consists of calculation of average yields as a weighted average, where the weight is the area of the given cultivation. Areas of high and low yields (included in the surveys) are taken into consideration, as well as areas from which yields were not harvested (due to hailstorm, flood, etc).

To convert green fodder to hay, it was assumed that 5 dt of green fodder = 1 dt of hay.

Potatoes, vegetable and strawberry output was presented together with the output from allotments belonging to public farm workers and members of cooperatives.

10. Data concerning **sown area** refer to particular crop production cultivated in the main yield.

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszen-żyto,
- mieszanki zbożowe na ziarno,
- gryka, proso, kukurydza na ziarno i pozostałe zbożowe (amarantus, kanar, żyto stuletnie)

Strączkowe konsumpcyjne to: groch, fasola, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycy). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, rzepak i rzepik, len (łącznie z Inem oleistym), konopie i tytoń.

Uprawy **pastewne** obejmują:

- okopowe (buraki, marchew i kapusta pastewna oraz brukiew, rzepa i inne),
- motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, np. koniczyna, lucerna i esparceta) oraz inne pastewne i trawy,
- kukurydzę na paszę,
- strączkowe pastewne na paszę, łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno.

Pozostałe uprawy uprawy to: warzywa gruntowe, truskawki i poziomki gruntowe, uprawy nasienne, kwiaty i rośliny ozdobne gruntowe, pozostałe przemysłowe (np. krokosz barwierski, zioła dla przemysłu kosmetycznego, uprawy wieloletnie na cele energetyczne), słonecznik na ziarno, soję, inne oleiste (nie uwzględnione w grupie „uprawy przemysłowe”), chmiel, zioła i przyprawy, cykorię, a także uprawy pod osłonami (bez upraw trwałych pod osłonami) oraz pozostałe uprawy.

11. Dane dotyczące **powierzchni poszczególnych upraw ogrodnich** prezentowane są na podstawie szacunku przeprowadzonego przez rzeczoznawców, którzy dokonują oceny powierzchni upraw ogrodnich według położenia gruntów. Jest to podejście pilotażowe, a w przyszłości GUS planuje pozyskiwanie takich danych z badań powierzchniowych.

12. Dane o **pogłowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości i wyników badań reprezentacyjnych, Powszechnego Spisu Rolnego 2010 oraz szacunków.

Od 2013 r. dane dotyczące pogłowia kóz i koni prezentowane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

13. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** dotyczą skupu zwierząt rzeźnych (pomniejszonego o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaży targowiskowej oraz uboju z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

Produkcję żywca rzeźnego podaje się:

- w „wadze żywej”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem,
- w „wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną), łącznie z tłuszczami i podrobami (jeżeli tak zaznaczono), za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.

Cereals, unless otherwise stated, are:

- *basic cereals: wheat, rye, barley, oats and triticale,*
- *cereal mixed for grain,*
- *buckwheat, millet, maize for grain and other cereal (amaranth, canary, century-old rye).*

Consumer pulses include peas, beans, broad beans and other edible pulses cultivated for grain (such as chick-peas). Area sown with peas, beans, broad beans, etc. and designed for harvest before reaching maturity has been included in field vegetables.

Industrial crops include: sugar beets, oilseed rape and turnip rape, flax (including oilseed flax), hemp and tobacco.

Feed plants include:

- *root plants (beets, fodder carrot and cabbage, rutabaga, turnip and others),*
- *small-seed legumes (including perennial, e.g. clover, lucerne, sanfoil) and other fodder and grass,*
- *maize designated for feeds,*
- *pulses for feed including cereal and pulse mixed for grain.*

Other plants include: field vegetables, strawberries, and wild strawberries, seed crops, soil-grown flowers and ornamental plants, other industrial plants (e.g. safflower, herbs for cosmetic industry, perennial crops for energy production), sunflower cultivated for grain, soya beans, other oilseeds (not included in industrial crops), hops, herbs and spices, chicory, as well as plants grown under cover (excluding permanent crops under cover), and other crops.

11. Data on the **area of individual horticultural crops** have been presented on the basis of experts' estimation of the horticultural crop area taking into account the location of land. This is a pilot approach. In the future CSO plans to obtain such data from land cover studies.

12. Data regarding **livestock and animal output production** were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, Agricultural Census 2010 and estimates.

Since 2013, data on goat and horse population are presented on the basis of periodic survey conducted every 3 years.

13. Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

Output of animals for slaughter is presented:

- in “live weight”, i.e. by weight of animals before slaughter,
- in “post-slaughter warm weight (WWC)”, i.e. converted into meat including fats and pluck quantities (if indicated), applying conversion factors to determine the slaughter yield of several animal kinds.

Od 2011 r. dane dotyczące skupu żywca rzeźnego są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę wskaźnika do przeliczeń bydła.

Dane o produkcji i skupie mleka, jaj i wełny obejmują: mleko krowie, jaja kurze i wełnę niepraną owczą.

14. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze prowadzące skup produktów rolnych bezpośrednio od producentów z terenu województwa.

15. Dane o **cenach skupu** prezentuje się bez podatku VAT; dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

16. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen prowadzone przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

17. Dane o **ciągnikach** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych. Od 2010 r. dane prezentowane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

18. Lata gospodarcze dotyczą okresu od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2014/15 dotyczy okresu od 1 VII 2014 r. do 30 VI 2015 r.).

19. Dane w większości tablic zestawiono **według siedziby użytkownika**.

Siedziba użytkownika gospodarstwa indywidualnego to adres zamieszkania (który nie musi być jednocześnie adresem zameldowania) użytkownika.

Siedziba gospodarstwa rolnego osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to siedziba jednostki lokalnej prowadzącej działalność rolniczą (jest to jednocześnie siedziba gospodarstwa).

20. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeżeli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu; w 2010 r. – według stanu w dniu 30 VI na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego.

21. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

Since 2011, data concerning procurement of animals for slaughter have not been comparable with data for previous years due to change of the indicator applied to stock count.

Data regarding production and procurement of milk, eggs and wool concern cows' milk, hen eggs and sheep's greasy wool.

14. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities conducting procurement of agricultural products directly from producers based in the Voivodship.

15. Data regarding procurement prices are presented excluding VAT; they refer to prices paid by economic units conducting procurement of agricultural products directly from agricultural producers. Average prices were computed as a quotient of value (excluding tax on goods and services) and quantity of each agricultural product.

16. The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of all quotations within the whole country and all voivodships.

17. Data regarding tractors concern biaxial and caterpillar tractors. Since 2010, data have been presented on the basis of a periodic survey conducted every 3 years.

18. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2014/15 farming year covers the period from 1 VII 2014 to 30 VI 2015).

19. Data in most tables have been compiled according to the official seat of land holder.

The seat of the holder of a private farm is the address of residence of the holder (which needn't be the same as the address of permanent residence).

The seat of a agricultural holding of a legal person or an organizational unit without legal personality is the seat of the local unit conducting agricultural activity (also the seat of the holding).

20. Agricultural land, crop area and livestock – unless otherwise indicated – as of June; were assumed to calculate the volume indicator, in 2010 – as of 30 VI according to the Agricultural Census.

21. Due to electronic data processing techniques, in some cases the sums of the components may differ from "total values" or do not sum up to 100%.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

I. GOSPODARKA ZIEMIĄ

Powierzchnia gruntów ogółem należących do gospodarstw rolnych w 2015 r. wyniosła 850,6 tys. ha i w stosunku do 2014 r. zwiększyła się o 28,3 tys. ha (o 3,4%). W ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych 84,9% stanowiły grunty gospodarstw indywidualnych, których powierzchnia wyniosła 721,9 tys. ha.

TABL. 1. POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2015 R.

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w %
Użytki rolne ogółem	759909	100,0
użytki rolne w dobrej kulturze rolnej	748808	98,5
pod zasiewami	598626	78,8
grunty ugorowane	4857	0,6
uprawy trwałe	12079	1,6
w tym sady	3377	0,4
ogrody przydomowe	477	0,0
łąki trwałe	112287	14,8
pastwiska trwałe	20482	2,7
użytki rolne pozostałe	11101	1,5

Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2015 r. wyniosła 759,9 tys. ha i zwiększyła się w stosunku do 2014 r. o 27,5 tys. ha, tj. o 3,8%. W ogólnej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach rolnych 748,8 tys. ha (98,5%) stanowiły użytki w dobrej kulturze rolnej (użytki rolne utrzymywane zgodnie z normami dotyczącymi zachowania wymogów ochrony środowiska), a 11,1 tys. ha (1,5%) to użytki rolne pozostałe (niebędące w dobrej kulturze rolnej).

W 2015 r. w ogólnej powierzchni użytków rolnych, podobnie jak w latach poprzednich, dominował udział powierzchni zasiewów (78,8%), udział łąk trwałych wyniósł 14,8%, natomiast pastwisk trwałych i gruntów ugorowanych odpowiednio 2,7% i 0,6%.

II. WARTOŚĆ PRODUKCJI ROLNICZEJ

W 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim globalna produkcja rolnicza zwiększyła się (o 18,4%), na co wpływ miał zarówno wzrost produkcji roślinnej (o 16,1%), jak i zwierzęcej (o 20,7%).

W omawianym roku 61,8% wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie stanowiła produkcja zwierzęca. Wartość produkcji końcowej w 2014 r. w porównaniu z poprzednim rokiem była o 17,9% wyższa, co było wynikiem wzrostu zarówno produkcji roślinnej (o 12,9%), jak i produkcji zwierzęcej (o 21,6%).

W analizowanym roku nastąpił wzrost wartości towarowej produkcji rolniczej (o 15,4%), przy czym wartości produkcji roślinnej i zwierzęcej zwiększyły się odpowiednio o 4,6% i o 22,8%.

III. PRODUKCJA ROŚLINNA

Warunki agrometeorologiczne

O wysokości plonów zebranych upraw decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz zależnych od człowieka (stosowanie nasion kwalifikowanych, środków ochrony roślin, nawożenie), wpływają na rozwój i terminowość wykonywanych prac polowych przez rolników oraz stan i rozwój roślin w poszczególnych etapach wegetacji.

Warunki termiczno-wilgotnościowe panujące jesienią 2014 r. na ogół sprzyjały prowadzeniu przewidzianych na ten okres prac polowych. Opady deszczu występujące pod koniec września oraz ciepła i słoneczna pogoda odnotowana w październiku sprawiły, że stan plantacji zbóż i rzepaku utrzymywał się w tym okresie na dobrym lub bardzo dobrym poziomie.

Ciepła pogoda z niewielką ilością opadów, panująca do połowy listopada 2014 r., sprzyjała wzrostowi i rozwojowi upraw ozimych. Przebieg pogody w tym okresie pozwolił bez przeszkód dokonać spóźnionych zasiewów pszenicy ozimej, która jako jedyny

gatunek zbóż toleruje późniejszy termin siewu. W drugiej połowie miesiąca temperatura stopniowo obniżała się przygotowując oziminy w wejście w stan zimowego spoczynku.

Warunki atmosferyczne panujące w pierwszej dekadzie grudnia 2014 r. (średnia temperatura od minus 2°C do minus 6°C) wpłynęły na zahamowanie wegetacji upraw ozimych. Opady śniegu, które wystąpiły pod koniec trzeciej dekady grudnia 2014 r., stworzyły roślinom barierę ochronną przed niskimi temperaturami.

W styczniu i w lutym 2015 r. warunki pogodowe nie zagrażały plantacjom ozimin. W pierwszej dekadzie lutego wystąpiło wprawdzie silniejsze kilkudniowe ochłodzenie, ale nie spowodowało ono wymarznąć ozimin. Wyraźne ocieplenie odnotowane w trzeciej dekadzie miesiąca przyczyniło się do stopniowego wznowienia wegetacji. Rozpoczęta w końcu lutego wegetacja była już dobrze widoczna na oziminach w połowie marca 2015 r. W drugiej dekadzie marca rozpoczęto przygotowanie pól do siewu zbóż jarych, a w trzeciej dekadzie przystąpiono do siewu owsa.

Występujące w pierwszej i w drugiej dekadzie kwietnia 2015 r. chłodne i wietrzne dni z niedoborem opadów hamowały tempo wzrostu i rozwoju roślin. Dłuższe ocieplenie nastąpiło dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca. Na początku kwietnia kończono siewy owsa rozpoczęte w marcu, a następnie przystąpiono do siewu jęczmienia jarego, pszenżyta jarego i pszenicy jarej oraz bobowatych – łubinu i bobu. W drugiej połowie kwietnia rozpoczęto sadzenie ziemniaków i kukurydzy na kiszonce.

W maju 2015 r., zgodnie z raportami Monitoringu Suszy Rolniczej, tereny północne należały do najchłodniejszej części kraju i temperatura wyniosła tutaj od 10°C do 12°C. Odnotowane chłody wpłynęły na opóźnienie kwitnienia drzew i krzewów owocowych oraz truskawek, a także spowodowały spowolnienie wegetacji warzyw gruntowych. Niskie temperatury panujące na początku miesiąca wpłynęły na opóźnienie oblotu pszczół, a tym samym spowodowały słabsze zawiązywanie owoców na roślinach sadowniczych silnie uzależnionych od owadów zapylających, np. na czereśniach.

W czerwcu 2015 r. wystąpił znaczny niedobór opadów, który osłabił plantacje zbóż jarych, szczególnie na glebach lżejszych. Dodatkowo w niektórych rejonach susza została spotęgowana przez silne i zimne wiatry. W tym okresie odnotowano także lokalne przymrozki, które uszkodziły liście ziemniaków.

W lipcu 2015 r. rozpoczęły się żniwa. Początek lipca w województwie pomorskim był bardzo ciepły. Temperatura powietrza dochodziła nawet do 32°C. W pierwszych dwóch dekadach miesiąca wystąpiły stosunkowo niskie opady. Sytuacja poprawiła się w trzeciej dekadzie lipca, kiedy nasilenie opadów było większe. Niedobór opadów najbardziej niekorzystnie wpłynął na plonowanie zbóż jarych wysianych na glebach lekkich. Z kolei na glebach ciężkich oczekiwane było wysokie plonowanie zbóż ozimych. Sierpień 2015 r. był miesiącem wyjątkowo suchym i upalnym. Niewielkie opady pojawiły się dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca. Brak opadów w sierpniu był szczególnie dotkliwy dla plantacji kukurydzy, upraw korzeniowych i użytków zielonych.

We wrześniu 2015 r. odnotowano zmienną pogodę. Pierwsza dekada września była stosunkowo chłodna i deszczowa, szczególnie na Kaszubach. Poprawa pogody nastąpiła w drugiej dekadzie, ale koniec miesiąca był już chłodny. Ze względu na suszę nastąpiło opóźnienie przygotowania pól pod zasiewy. W połowie września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego. Ze względu na zasychanie liści wcześniej niż zwykle rozpoczęły się zbiory kukurydzy.

Październik 2015 r. był kolejnym miesiącem intensywnych prac polowych. Rolnicy koncentrowali się na zakończeniu siewów zbóż ozimych oraz zbiorze upraw okopowych i pastewnych.

Powierzchnia zasiewów

W 2015 r. powierzchnia zasiewów wyniosła 598,6 tys. ha i była większa o 26,7 tys. ha (o 4,7%) w stosunku do 2014 r. Największa powierzchnia zasiewów znajdowała się w gospodarstwach indywidualnych i stanowiła 83,7% ogólnej powierzchni zasiewów (zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 0,9 p.proc.). W strukturze zasiewów zboża ogółem zajmowały 392,1 tys. ha, grupa roślin przemysłowych – 88,1 tys. ha, rośliny pastewne (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno) – 86,6 tys. ha, natomiast powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 17,7 tys. ha, roślin zaliczanych do grupy „pozostałe” – 9,6 tys. ha, a strączkowych konsumpcyjnych – 4,5 tys. ha.

W stosunku do 2014 r w ogólnej powierzchni zasiewów wzrósł udział strączkowych konsumpcyjnych (o 0,2 p.proc.), pastewnych (o 3,9 p.proc.), zmniejszył się udział zbóż (o 2,2 p.proc.), upraw przemysłowych (o 1,5 p.proc.) i upraw pozostałych (o 0,4 p.proc.), natomiast udział powierzchni uprawy ziemniaków pozostał bez zmian.

Produkcja głównych upraw rolnych**Zboża**

W 2015 r. powierzchnia uprawy zbóż ogółem wyniosła 392,1 tys. ha i była o 1,2% większa od notowanej w 2014 r. Plony zbóż ogółem kształtowały się na poziomie 42,1 dt/ha, tj. o 2,4 dt/ha (o 5,4%) niższym od uzyskanego w roku poprzednim, natomiast ich zbiory wyniosły 1651,6 tys. t, tj. o 70,4 tys. t (o 4,1%) mniej niż w 2014 r.

Łączna powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 375,5 tys. ha – o 2,2% więcej niż w roku poprzednim, natomiast ich plony osiągnęły poziom 42,6 dt/ha, o 2,5 dt/ha (o 5,5%) niższy od uzyskanego rok wcześniej.

Szacuje się, że w porównaniu z wielkością plonów uzyskaną w 2014 r. prawie wszystkie gatunki zbóż plonowały niżej:

- ↓ pszenica ozima – spadek o 2,8 dt/ha (o 4,7%),
 - ↓ pszenica jara – spadek o 5,1 dt/ha (o 11,7%),
 - ↓ żyto – spadek o 2,9 dt/ha (o 8,6%),
 - ↓ jęczmień ozimy – spadek o 4,0 dt/ha (o 8,7%),
 - ↓ jęczmień jary – spadek o 4,3 dt/ha (o 11,2%),
 - ↓ owies – spadek o 3,3 dt/ha (o 9,8%),
 - ↓ pszenżyto ozime – spadek o 2,5 dt/ha (o 6,0%),
 - ↓ pszenżyto jare – spadek o 2,4 dt/ha (o 7,5%),
 - ↓ mieszanki zbożowe ozime – spadek o 0,9 dt/ha (o 2,6%),
 - ↓ mieszanki zbożowe jare – spadek o 3,4 dt/ha (o 10,5%),
- wzrost plonu odnotowano m.in. dla kukurydzy na ziarno – o 0,6 dt/ha (o 1,2%).

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1599,8 tys. t, tj. o 3,4% mniej niż w roku poprzednim.

TABL. 2. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY I ZBIORY ZBÓŻ

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych		2014 = 100
O G Ó Ł E M			
Powierzchnia w tys. ha	387,3	392,1	101,2
Plony z 1 ha w dt	44,5	42,1	94,6
Zbiory w tys. t	1722,0	1651,6	95,9
W tym ZBOŻA PODSTAWOWE Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI			
Powierzchnia w tys. ha	367,3	375,5	102,2
Plony z 1 ha w dt	45,1	42,6	94,5
Zbiory w tys. t	1656,7	1599,8	96,6

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni 264,5 tys. ha, o 13,6 tys. ha większej niż w 2014 r. Udział powierzchni zasiewów zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 70,4%, co oznacza wzrost o 2,1 p.proc. w porównaniu z rokiem poprzednim.

Zboża ekstensywne (żyto, owies i mieszanki zbożowe) zasiano na powierzchni 111,0 tys. ha, o 5,5 tys. ha (o 4,7%) mniejszej niż rok wcześniej, a ich udział w powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 29,6% i zmniejszył się o 2,1 p.proc. w stosunku do roku poprzedniego.

Rzepak i rzepik

W 2015 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła 77,4 tys. ha (w tym 97,9% stanowiły zasiewy rzepaku ozimego) i była mniejsza o 6,3% od notowanej w 2014 r. Plony rzepaku i rzepiku były niższe o 7,6 dt/ha od uzyskanych w poprzednim roku i wyniosły 29,1 dt/ha, natomiast ich zbiory kształtowały się na poziomie 225,2 tys. t, co oznacza spadek o 78,2 tys. t (o 25,8%) w stosunku do uzyskanych w 2014 r.

TABL. 3. PRODUKCJA RZEPAKU I RZEPIKU

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych		2014 = 100
Powierzchnia w tys. ha	82,6	77,4	93,7
Plony z 1 ha w dt	36,7	29,1	79,3
Zbiory w tys. t	303,4	225,2	74,2

Ziemniaki

W 2015 r. powierzchnia uprawy ziemniaka (łącznie z powierzchnią uprawy w ogrodach przydomowych) wyniosła 17,8 tys. ha i była większa o 1,5% niż w 2014 r.

Warunki pogodowe panujące w 2015 r. były trudne dla wegetacji ziemniaków, ze względu na wysokie temperatury powietrza i brak opadów. Ostatecznie plon ziemniaków w 2015 r. oszacowano na poziomie 260 dt/ha, o 12,5% niższym od uzyskanego przed rokiem. Zbiory ziemniaków wyniosły 462,1 tys. t i były niższe o 57,2 tys. t (o 11,0%) w stosunku do 2014 r.

TABL. 4. PRODUKCJA ZIEMNIAKÓW^a

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych		2014 = 100
Powierzchnia w tys. ha	17,5	17,8	101,5
Plony z 1 ha w dt	297	260	87,5
Zbiory w tys. t	519,3	462,1	89,0

a łącznie z ogrodami przydomowymi.

Buraki cukrowe

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 9,2 tys. ha i była o 0,5% większa od notowanej w 2014 r. Warunki pogodowe w omawianym roku były niekorzystne dla wegetacji buraka cukrowego i przyrostu masy korzeniowej.

TABL. 5. PRODUKCJA BURAKÓW CUKROWYCH

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych		2014 = 100
Powierzchnia w tys. ha	9,2	9,2	100,5
Plony z 1 ha w dt	666	568	85,3
Zbiory w tys. t	610,9	522,7	85,6

Plony buraków cukrowych ukształtowały się na poziomie 568 dt/ha, co oznacza spadek o 14,7% w stosunku do 2014 r.

Zbiory buraków cukrowych natomiast określono na poziomie 522,7 tys. t, o 88,2 tys. t (o 14,4%) niższym niż rok wcześniej.

Rośliny pastewne

W 2015 r. ogólna powierzchnia paszowa roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym, łącznie z arealem trwałych użytków zielonych, wyniosła 184,8 tys. ha i była większa o 21,3 tys. ha (o 13,0%) od notowanej w roku poprzednim.

Powierzchnia trwałych użytków zielonych zwiększyła się o 6,8% w stosunku do roku poprzedniego i w 2015 r. wyniosła 132,8 tys. ha. W odniesieniu do 2014 r. zwiększyła się też powierzchnia polowych upraw pastewnych (o 32,9%), która wyniosła 52,1 tys. ha.

TABL. 6. POWIERZCHNIA PASZOWA

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w tys. ha		2014 = 100
O g ó ł e m	163,5	184,8	113,0
Trwałe użytki zielone	124,3	132,8	106,8
Polowe uprawy pastewne	39,2	52,1	132,9

W porównaniu z 2014 r. w grupie polowych upraw pastewnych odnotowano wzrost powierzchni strączkowych pastewnych (o 34,8%), motylkowych drobnonasiennych łącznie z innymi pastewnymi trawami i pastwiskami polowymi (o 37,5%), kukurydzy na zielonkę (o 16,3%), przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni okopowych pastewnych (o 41,0%).

TABL. 7. ZBIORY ROŚLIN PASTEWNYCH NA PASZĘ

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w tys. t		2014 = 100
Okopowe pastewne	28,4	15,4	54,1
Strączkowe pastewne	75,7	95,7	126,4
Motylkowe drobnonasienne ^a	408,9	562,3	137,5
Kukurydza na zielonkę	693,6	710,4	102,4
Trwałe użytki zielone ^b	574,7	576,8	100,4
łąki trwałe	483,2	512,0	106,0
pastwiska trwałe	91,5	64,8	70,8

a łącznie z innymi pastewnymi trawami i pastwiskami polowymi. b W przeliczeniu na siano.

W 2015 r. zbiory upraw pastewnych wyniosły:

- okopowych pastewnych – 15,4 tys. t, co oznacza spadek o 13,0 tys. t (o 45,9%) w stosunku do roku poprzedniego,
- strączkowych pastewnych – 95,7 tys. t, wzrost o 20,0 tys. t (o 26,4%),
- kukurydzy na zielonkę – 710,4 tys. t, wzrost o 16,8 tys. t (o 2,4%),
- trwałych użytków zielonych (w przeliczeniu na siano) – 576,8 tys. t, wzrost o 2,1 tys. t (o 0,4%).

Zbiory roślin motylkowych drobnonasiennych (łącznie z innymi pastewnymi trawami i pastwiskami polowymi) zwiększyły się o 153,4 tys. t (o 37,5%) i wyniosły 562,3 tys. t.

Szacuje się, że w 2015 r. powierzchnia łąk trwałych niewykorzystywanych gospodarczo (tj. nieeksploatowanych oraz skoszonych, lecz niezembranych) łącznie w I pokosie wyniosła 13,7% ogólnej powierzchni łąk trwałych (w 2014 r. – 12,9%), w II pokosie – 15,6% (odpowiednio 14,0%), a w III pokosie – 25,8% (odpowiednio 24,3%).

Produkcja głównych upraw ogrodnich

Warzywa gruntowe

W 2015 r. powierzchnia uprawy warzyw gruntowych, z uwzględnieniem areалу uprawy warzyw w ogrodach przydomowych, kształtowała się na poziomie 7,3 tys. ha i była większa o 15,7% od notowanej przed rokiem. O zwiększeniu powierzchni uprawy zdecydował przede wszystkim znaczny wzrost powierzchni uprawy grochu zielonego i kukurydzy cukrowej.

Łącznie zebrano 112,2 tys. t warzyw gruntowych, tj. o 4,8% więcej niż przed rokiem. Natomiast plonowanie większości gatunków było niższe niż w 2014 r.

TABL. 8. ZBIORY WARZYW GRUNTOWYCH ^a

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w tys. t		2014 = 100
O g ó ł e m	107,1	112,2	104,8
Kapusta	23,1	22,2	96,1
Kalafiory	2,3	2,4	104,4
Cebula	4,8	4,3	90,0
Marchew jadalna	26,8	28,5	106,1
Buraki ćwikłowe	5,7	5,6	97,5
Ogórki	4,9	4,6	93,2
Pomidory	0,7	0,7	107,3
Pozostałe ^b	38,7	43,9	113,4

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, groch zielony, fasola szparagowa, kukurydza cukrowa, koper i inne.

W 2015 r. kapustę uprawiano na powierzchni 0,6 tys. ha, tj. o 4,7% większej niż przed rokiem, a jej plon był niższy o 8,4% od uzyskanego w 2014 r. W efekcie zebrano 22,2 tys. t kapusty, tj. o 3,9% mniej niż w 2014 r.

Kalafiory uprawiano na powierzchni 0,1 tys. ha, tzn. o 14,0% większej niż w 2014 r. Przy plonie niższym o 8,4% zebrano 2,4 tys. t i była to ilość większa o 4,4% od zebranej przed rokiem.

Powierzchnia uprawy cebuli wyniosła 0,2 tys. ha i zmniejszyła się na przestrzeni roku o 4,0%. Razem zebrano 4,3 tys. t cebuli, tj. o 10,0% mniej niż przed rokiem, przy plonie niższym o 6,4%.

W 2015 r. zbiory marchwi jadalnej wyniosły 28,5 tys. t i były o 6,1% wyższe od uzyskanych w 2014 r., a plonowanie kształtowało się na poziomie niższym o 1,2% w odniesieniu do 2014 r. Powierzchnia uprawy tego gatunku została określona na poziomie 0,9 tys. ha i była większa o 7,2% niż w 2014 r.

W 2015 r. powierzchnia uprawy buraków ćwikłowych kształtowała się na poziomie 0,2 tys. ha i była o 5,5% wyższa niż rok wcześniej. Przy plonie niższym o 7,6% od uzyskanego przed rokiem zebrano 5,6 tys. t buraków, tj. o 2,5% mniej niż w 2014 r.

Powierzchnia uprawy ogórków wyniosła 0,4 tys. ha i zwiększyła się w skali roku o 2,7%. Zebrano 4,6 tys. t ogórków, tj. o 6,8% mniej niż w 2014 r., przy plonowaniu niższym o 9,1%.

Pomidory, które nie znajdują w województwie pomorskim optymalnych warunków do uprawy, w 2015 r. zajmowały powierzchnię bliską 0,1 tys. ha, tj. o 16,7% większą niż przed rokiem. Przy plonie niższym o 7,9% w stosunku do poprzedniego roku zebrano 0,7 tys. t pomidorów, tj. o 7,3% więcej.

Łączne zbiory warzyw zaliczanych do grupy „pozostałe”, tj. pietruszki, porów, selerów, rzodkiewki, sałaty, rabarbaru, grochu zielonego, fasoli szparagowej, kukurydzy cukrowej, kopru i innych, wyniosły 43,9 tys. t i były o 13,4% wyższe od uzyskanych rok wcześniej. Na taką produkcję wpłynęło zwiększenie powierzchni uprawy o 21,9% (głównie grochu zielonego i kukurydzy cukrowej), gdyż średni plon warzyw zaliczanych do grupy „pozostałe” był niższy (o 7,1%) od notowanego w 2014 r.

Owoce z drzew

W 2015 r. produkcja owoców z drzew została oszacowana na 19,5 tys.t, tj. o 10,0% mniej niż w poprzednim roku. O niższych zbiorach owoców z drzew zdecydowała przede wszystkim mniejsza niż przed rokiem produkcja jabłek.

TABL. 9. ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW ^a

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w t		2014 = 100
O g ó ł e m	21712	19535	90,0
Jabłonie	20050	17731	88,4
Grusze	416	436	105,0
Śliwy	403	490	121,6
Wiśnie	407	545	133,7
Czereśnie	318	254	79,9
Pozostałe ^b	117	79	67,3
w tym orzechy włoskie	97	58	59,7

^a W sadach i poza sadami; łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Według szacunku zbiory jabłek w 2015 r., przy spadku powierzchni uprawy o 8,5% i niższym plonowaniu, były mniejsze o 11,6% od uzyskanych w 2014 r. i wyniosły 17,7 tys. t.

W 2015 r. zebrano 0,4 tys. t gruszek, tj. o 5,0% więcej niż przed rokiem. Uzyskany plon przewyższał plon z 2014 r., a powierzchnia uprawy kształtowała się na zbliżonym poziomie.

Zbiór śliwek określony na poziomie 0,5 tys. t był większy o 21,6% od uzyskanego w 2014 r. Wyższa produkcja była następstwem wyższego plonowania, gdyż powierzchnia uprawy tego gatunku zmniejszyła się o 1,7%.

Zbiór wiśni wyniósł 0,5 tys. t i był wyższy od zbioru uzyskanego w 2014 r. o 33,7%. Na wielkość produkcji miało wpływ zwiększenie plonowania, gdyż powierzchnia uprawy uległa o zmniejszeniu 10,8%.

Zbiór czereśni wyniósł 0,3 tys. t i był o 20,1% mniejszy od zanotowanego rok wcześniej, a decydującymi o wysokości produkcji czynnikami była zarówno niższa (o 11,4%) powierzchnia uprawy, jak i niższe niż przed rokiem plonowanie.

Łączna produkcja moreli, brzoskwiń i orzechów włoskich w 2015 r. została oszacowana na 0,1 tys. t, tj. o 32,7% mniej od uzyskanej w 2014 r.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2015 r. wyniosły 8,4 tys. t i były o 35,8% wyższe od zbiorów roku poprzedniego. W porównaniu z 2014 r. zanotowano wzrost produkcji truskawek, malin, porzeczek i borówki wysokiej.

TABL. 10. ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH ^a

Wyszczególnienie	2014	2015	
	w t		2014 = 100
O g ó ł e m	6215	8438	135,8
Truskawki	3655	5550	151,8
Maliny ^b	140	154	110,4
Porzeczki	1583	1607	101,5
Agrest	120	96	80,2
Pozostałe ^c	718	1031	143,6

^a W sadach i poza sadami; łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b łącznie z jeżyną bezkolcową. ^c Aronia, borówka wysoka, leszczyna i inne.

W 2015 r. powierzchnia uprawy truskawek utrzymywała się na poziomie zbliżonym do powierzchni szacowanej w 2014 r. Produkcja truskawek kształtowała się na poziomie 5,5 tys. ton i była o 51,8% wyższa niż przed rokiem.

Zebrano blisko 0,2 tys. t malin, tj. o 10,4% więcej niż w 2014 r. Zbiór na takim poziomie był następstwem przede wszystkim większej powierzchni uprawy (o 9,5%).

Ogólny zbiór porzeczek został określony na poziomie 1,6 tys. t i był wyższy o 1,5% od uzyskanego przed rokiem. Na wielkość produkcji wpłynęło zwiększenie na przestrzeni roku areалу uprawy o 10,6%, gdyż plony były niższe.

Zbiór agrestu wynoszący 0,1 tys. t był o 19,8% niższy niż w 2014 r. O takim spadku produkcji zdecydowało zmniejszenie powierzchni uprawy o 14,8% i spadek plonowania w 2015 r.

Łączny zbiór aronii, borówki wysokiej, leszczyny i innych gatunków wyniósł w 2015 r. 1,0 tys. t i był wyższy od zbioru z poprzedniego roku o 43,6%. Taka produkcja była efektem zwiększenia na przestrzeni roku plonowania, gdyż powierzchnia uprawy zmniejszyła się o 7,3%.

IV. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Zwierzęta gospodarskie

TABL. 11. POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH W 2015 R.

Stan w czerwcu				
Wyszczególnienie	Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne	Dynamika	
			czerwiec 2014 = 100	grudzień 2014 = 100
w tys. szt.				
Bydło	204,3	191,7	101,5	107,7
w tym krowy	72,8	66,9	100,2	103,2
Owce	14,6	14,0	100,3	103,4
w tym maciorki	8,8	8,2	102,0	94,7
Drób ogółem ^a	6138,9	5783,0	109,1	105,4
Trzoda chlewna	761,6	415,4	100,7	96,2 ^b
w tym lochy	73,6	36,5	99,4	98,7 ^b

a W wieku powyżej 2 tygodni (kury, gęsi, kaczki, indyki i drób pozostały – łącznie). b Marzec 2015 = 100.

Bydło

W czerwcu 2015 r. pogłowie bydła wyniosło 204,3 tys. szt. i było większe o 3,0 tys. szt. (o 1,5%) od stanu notowanego w analogicznym miesiącu 2014 r., a w porównaniu z liczebnością stada w grudniu 2014 r. – zwiększyło się o 14,5 tys. szt. (o 7,7%).

W czerwcu 2015 r. pogłowie krów wyniosło 72,8 tys. szt., co oznacza zwiększenie o 0,1 tys. szt. (o 0,2%) liczebności stada w stosunku do stanu w czerwcu 2014 r. i o 2,3 tys. szt. (o 3,2%) w porównaniu z grudniem 2014 r.

W gospodarstwach indywidualnych pogłowie bydła wzrosło do poziomu 191,7 tys. szt., tj. o 3,3 tys. szt. (o 1,8%) więcej niż w czerwcu 2014 r. i o 14,6 tys. szt. (o 8,3%) więcej od stanu notowanego w grudniu 2014 r.

W czerwcu 2015 r. obsada bydła ogółem na 100 ha użytków rolnych wyniosła 26,9 szt. wobec 27,5 szt. rok wcześniej.

W strukturze stada bydła ogółem udział poszczególnych grup wiekowo-użytkowych w czerwcu 2015 r. wyniósł:

- cielęta w wieku poniżej 1 roku – 29,8%,
- młode bydło w wieku 1-2 lat – 28,3%,
- bydło w wieku 2 lat i więcej – 41,9%,
- w tym krowy – 35,6%.

W czerwcu 2015 r., w porównaniu ze strukturą pogłowia bydła odnotowaną w analogicznym okresie w 2014 r., zmniejszył się udział bydła w wieku 2 lat i więcej (o 2,2 p.proc.), w tym krów (o 0,5 p.proc.), wzrósł natomiast udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 2,0 p.proc.) i młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 0,2 p.proc.).

Wyniki czerwcowego badania pogłowia bydła wskazują na utrzymanie się tendencji wzrostowych w chowie tego gatunku. W czerwcu 2014 r. w skali roku pogłowie bydła zwiększyło się o 1,0%, a w czerwcu 2015 r. skala rocznego wzrostu pogłowia bydła wyniosła 1,5%.

W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. przeciętna cena skupu 1 kg żywca wołowego (6,16 zł) była o 6,8% niższa w stosunku do notowanych w I półroczu poprzedniego roku, a cena skupu 100 litrów mleka (112,03 zł) w omawianym okresie zmniejszyła się o 26,2%. W czerwcu 2015 r. za 1 kg żywca wołowego rolnicy otrzymywali w skupie 6,20 zł, tj. o 9,9% więcej niż w czerwcu 2014 r. i o 7,3% więcej niż w maju 2015 r. W omawianym miesiącu za 100 litrów mleka płacono rolnikom w skupie 102,40 zł, o 27,0% mniej niż w analogicznym miesiącu 2014 r.

Trzoda chlewna

Według stanu w czerwcu 2015 r. pogłowie trzody chlewnej liczyło 761,6 tys. szt. i było większe o 4,9 tys. szt. (o 0,7%) od stanu notowanego w czerwcu 2014 r., a w porównaniu z marcem 2015 r. było mniejsze o 30,4 tys. szt. (o 3,8%).

W czerwcu 2015 r. stado loch zmniejszyło się o 0,4 tys. szt. (o 0,6%) w stosunku do stanu w czerwcu 2014 r. do poziomu 73,6 tys. szt., w tym liczebność stada loch prośnych wzrosła o 1,7 tys. szt. (o 3,5%) do poziomu 50,0 tys. szt. Natomiast w porównaniu z marcem 2015 r. odnotowano zmniejszenie liczebności stada loch na chów o 0,9 tys. szt. (o 1,3%) i zwiększenie pogłowia loch prośnych o 2,1 tys. szt. (o 4,3%).

W gospodarstwach indywidualnych utrzymywano 415,4 tys. szt. trzody chlewnej, tj. 54,5% pogłowia w województwie, a roczny spadek liczebności stada w tej grupie gospodarstw wyniósł 48,0 tys. szt. (10,4%), natomiast w porównaniu z marcem 2015 r. stado zmniejszyło się o 47,9 tys. szt. (o 10,3%).

W czerwcu 2015 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła 100,2 szt., w tym 9,7 szt. loch, wobec odpowiednio 103,3 szt. i 10,1 szt. przed rokiem.

W strukturze stada trzody chlewnej ogółem udział poszczególnych grup produkcyjno-użytkowych w czerwcu 2015 r. wyniósł:

- prosięta o wadze do 20 kg – 34,2%,
- warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg – 25,1%,
- trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej – 30,9%,
- trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej – 9,8%,
 - w tym lochy na chów razem – 9,7%,
 - w tym prośne – 6,6%.

W porównaniu ze strukturą pogłowia trzody zarejestrowaną w czerwcu 2014 r. zmniejszył się udział warchlaków o wadze od 20 do 50 kg (o 0,5 p.proc.), trzody na ubój (o 2,7 p.proc.) i trzody chlewnej na chów (o 0,2 p.proc.), wzrósł natomiast udział prosiąt (o 3,4 p.proc.).

Stan pogłowia trzody chlewnej w czerwcu 2015 r. wskazuje na wyhamowanie wzrostu chowu świń. W marcu 2015 r. pogłowie trzody chlewnej ogółem wykazywało wzrost w skali roku o 7,8%, a liczebność pogłowia macior wzrosła o 3,3%. Z kolei w czerwcu 2015 r. roczny wzrost pogłowia świń wyniósł 0,7%, w tym stado loch na chów zmniejszyło się o 0,6%.

W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. przeciętne ceny żywca wieprzowego w skupie były niższe niż w analogicznym okresie 2014 r. W styczniu 2015 r. za 1 kg żywca wieprzowego rolnicy otrzymywali w skupie 3,91 zł (o 17,3% mniej niż w styczniu 2014 r.), w marcu 2015 r. – 4,19 zł (o 7,5% mniej niż w analogicznym miesiącu poprzedniego roku), a w czerwcu 2015 r. – 4,12 zł (o 17,4% mniej niż przed rokiem). W tym czasie rejestrowano również znacznie niższe niż przed rokiem ceny zbóż podstawowych w obrotach targowiskowych. W styczniu 2015 r. wyniosły one średnio 66,36 zł za 1 kg, w marcu – 60,97 zł, w czerwcu – 59,01 zł, wykazując spadek w skali roku odpowiednio o: 19,6%, 28,3%, 22,3%.

W 2015 r. opłacalność tuczu świń mierzona relacją ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego do ceny żyta w skupie pozostała na zbliżonym poziomie, tj. 7,2 kg w styczniu wobec 7,7 kg w czerwcu (opłacalna relacja cen żywca wieprzowego do cen żyta to około 10-11 kg), wykazując spadek o 7,7% w stosunku do stycznia 2014 r. i wzrost o 1,3% do czerwca 2014 r.

Owce

W czerwcu 2015 r. pogłowie owiec kształtowało się na zbliżonym poziomie 14,6 tys. szt. i było o 43 szt. (o 0,3%) większe niż rok wcześniej. Natomiast populacja maciorek owczych zwiększyła się o 0,2 tys. szt. (o 2,0%) do poziomu 8,8 tys. szt. Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 1,9 szt. wobec 2,0 szt. w czerwcu 2014 r.

Drób

Pogłowie drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) w czerwcu 2015 r. wyniosło 6138,9 tys. szt. i było większe o 513,7 tys. szt. (o 9,1%) niż w analogicznym miesiącu poprzedniego roku.

Struktura gatunkowa pogłowia drobiu ogółem przedstawiała się następująco:

- 95,9% – stanowił drób kurzy ogółem (w czerwcu 2014 r. – 97,0%),
 - w tym nioski – 20,2% (w czerwcu 2014 r. – 19,9%).

Średnio w województwie obsada drobiu ogółem na 100 ha użytków rolnych wyniosła 807,8 szt. wobec 768,1 szt. w czerwcu 2014 r.

V. SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2015 r. wartość skupu produktów rolnych ogółem wyniosła 2931,2 mln zł i była o 8,2% niższa od wartości odnotowanej w 2014 r. Produkty roślinne stanowiły 32,2% ogólnej wartości skupu, natomiast zwierzęce – 67,8%. W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpił spadek wartości skupu produktów roślinnych i zwierzęcych (odpowiednio o 8,8% i o 7,9%).

W 2015 r. wartość skupu produktów rolnych od gospodarstw indywidualnych osiągnęła poziom 2453,8 mln zł, co oznacza spadek o 1,0% w stosunku do 2014 r. W odniesieniu do produktów roślinnych odnotowano wzrost wartości skupu o 0,5%, a w stosunku do produktów zwierzęcych spadek o 1,5%.

Skup zbóż w 2015 r. wyniósł 740,1 tys. t i w porównaniu z 2014 r. był niższy o 12,2%, przy czym największy spadek dotyczył jęczmienia (o 41,4%), a jedyny wzrost – pszenżyta (o 15,4%).

Ilość żywca rzeźnego w wadze żywej skupionego w 2015 r. wyniosła 377,7 tys. t i była wyższa o 0,3% w porównaniu z 2014 r., przy wyższym niż rok wcześniej skupie koni (o 160,0%), owiec (o 9,4%) i bydła (o 9,3%), a jednocześnie niższym skupie cieląt (o 32,4%).

W 2015 r. skupiono 310,8 mln l mleka krowiego, tj. o 4,2% więcej niż w 2014 r. Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w omawianym okresie wyniósł 39640,0 tys. szt. i tym samym był większy o 59,0% niż w roku poprzednim.

VI. CENY PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek cen większości zbóż podstawowych łącznie z mieszankami zbożowymi w skupie (w tym największy dotyczył cen skupu za 1 dt jęczmienia – o 10,7%) oraz wszystkich gatunków zbóż na targowiskach.

W 2015 r. przeciętne ceny ziarna zbóż na targowiskach kształtowały się na wyższym poziomie niż w skupie. Największą różnicę odnotowano w przypadku jęczmienia, dla którego cena targowiskowa była wyższa od ceny skupu o 26,6%.

Średnia cena skupu ziemniaków ogółem kształtowała się w 2015 r. na poziomie 43,47 zł za 1 dt i była niższa od ceny z poprzedniego roku o 1,2%. W stosunku do 2014 r. odnotowano spadek ceny skupu ziemniaków jadalnych (o 8,6%) i przemysłowych (o 16,9%).

Średnia cena skupu 1 dt buraków cukrowych osiągnęła poziom 11,44 zł i była niższa od ceny z poprzedniego roku o 16,4%. Za 1 dt rzepaku i rzepiku płacono w skupie 148,09 zł – o 9,7% więcej niż rok wcześniej.

W 2015 r. odnotowano spadek cen skupu żywca wołowego (bez cieląt) i żywca wieprzowego w odniesieniu do poprzedniego roku. W omawianym okresie za 1 kg żywca wołowego (bez cielęcogo) płacono 6,14 zł, a żywca wieprzowego – 4,44 zł, tj. odpowiednio o 1,1% i o 6,7% mniej niż w 2014 r.

Średnia cena mleka w skupie ukształtowała się na poziomie 1,09 zł za 1 l i w porównaniu z 2014 r. była niższa o 21,0%

VII. ŚRODKI PRODUKCJI W ROLNICTWIE

W 2013 r. użytkowano 46,6 tys. szt. ciągników¹, w tym ciągniki będące w użytkowaniu gospodarstw indywidualnych stanowiły 97,5% ogólnej liczby ciągników w województwie. W 2013 r. na 1 ciągnik przypadało 15,8 ha użytków rolnych (w gospodarstwach indywidualnych odpowiednio 13,9 ha).

Zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2014/15 wyniosło 95,7 tys. t i w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku zmniejszyło się o 8,8 tys. t (o 8,4%). Spadek odnotowano w grupie nawozów azotowych (o 12,7%) i w grupie nawozów fosforowych (o 8,1%), zaś w grupie nawozów potasowych nastąpił wzrost zużycia o 2,8%.

W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w roku gospodarczym 2014/15 zastosowano średnio 126,0 kg nawozów mineralnych, co oznacza niższy (o 11,8%) niż przed rokiem poziom nawożenia. Ponad połowę masy tych nawozów (74,8 kg na 1 ha użytków rolnych) stanowiły nawozy azotowe.

W roku gospodarczym 2014/15 zużycie nawozów wapniowych pod zbiory 2015 r. wyniosło 35,5 tys. t i było niższe o 11,8 tys. t (o 24,9%) niż pod zbiory 2014 r. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto 46,7 kg nawozów wapniowych, o 17,9 kg (o 27,7%) mniej niż rok wcześniej.

¹ Patrz uwagi metodyczne, ust. 17 na str. 13.

RESULTS OF THE SURVEYS – SYNTHESIS

I. LAND MANAGEMENT

The total area of land belonging to agricultural holdings in 2015 amounted to 850.6 thousand ha and was by 28.3 thousand ha (by 3.4%) bigger than in 2014. 84.9% of the total agricultural farm land belonged to private farms, covering the area of 721.9 thousand ha.

TABL. 1. AGRICULTURAL LAND AREA IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2015

Specification	Area	
	in ha	in %
Total agricultural land	759909	100.0
agricultural land in good agricultural condition	748808	98.5
sown area	598626	78.8
fallow land	4857	0.6
permanent crops	12079	1.6
of which orchards	3377	0.4
kitchen gardens	477	0.0
permanent meadows	112287	14.8
permanent pastures	20482	2.7
other agricultural land	11101	1.5

The area of agricultural land in agricultural holdings reached 759.9 thousand ha in 2015. It increased by 27.5 thousand ha, i.e. by 3.8% in relation to 2014. 748.8 thousand ha (98.5%) of the total agricultural land in holdings was in good agricultural condition (agricultural land maintained in accordance with the environmental protection standards), while 11.1 thousand ha (1.5%) was other agricultural land (not in good agricultural condition).

In 2015, like in the previous years, the sown area predominated in the total agricultural land area (78.8% of the agricultural land), followed by permanent meadows (14.8%). Permanent pastures and fallow land accounted for 2.7% and 0.6% respectively.

II. VALUE OF AGRICULTURAL OUTPUT

In 2014, gross agricultural output increased by 18.4% in relation to the previous year. This increase was due to both higher crop production (by 16.1%) and animal output (by 20.7%).

The animal output accounted for 61.8% of the final value of the agricultural output during the analysed year. The final production value in 2014 was by 17.9% higher than in the previous year, which was due to a 12.9% increase in crop production and a 21.6% rise in animal output.

A 15.4% increase in the value of agricultural market output was recorded in the analysed year. The crop output value increased by 4.6% and the animal output – by 22.8%.

III. CROP OUTPUT

Agro-meteorological conditions

The volume of crop is determined by agro-meteorological conditions, i.e. air temperature, the amount and distribution of precipitation and insolation. These factors, in addition to those dependent on men (the use of certified seeds, pesticides, fertilizers), have an impact on the development and timely field work, as well as on the condition and growth of plants at various stages of vegetation.

Thermal and humidity conditions in autumn 2014 were usually favourable for field work conducted during that time. Due to precipitation in late September and warm and sunny weather in October, the plantations of cereals and rape remained at a good or very good level in this period.

Warm weather with little precipitation prevailing until mid-November 2014 favored the growth and development of winter crops. Weather conditions during this period allowed for smooth late sowing of winter wheat which is the only cereal species tolerating later sowing time. The temperature gradually decreased in the second half of the month, preparing winter crops to enter the state of winter dormancy.

Weather conditions prevailing in the first decade of December 2014 (average temperature of minus 2°C to minus 6°C) contributed to the suppression of winter crop vegetation. Snowfall, which occurred at the end of the third decade of December 2014, created a barrier protecting plants against low temperatures.

In January and February 2015, weather conditions did not threaten winter crop plantations. Although a stronger few-days cooling occurred in the first decade of February, it did not make winter crops freeze. Noticeable warming recorded in the third decade of the month contributed to gradual resumption of vegetation. The vegetation of winter cereals, which began in late February, was already clearly visible in mid-March. The preparation of fields for sowing of spring cereals began in the second decade of March, while the sowing of oats started in the third decade.

Cold and windy days with precipitation deficiency in the first and second decades of April 2015 hampered the pace of plant growth. Longer warming did not occur until the third decade of the month. Oats sowing, which began in March, was completed in early April, followed by sowing of spring barley, triticale and spring wheat, and legumes - lupine and broad beans. Planting of potatoes and maize for green forage started in the second half of April.

In May 2015, according to Agricultural Drought Monitoring reports, northern areas where the temperature ranged between 10°C and 12°C belonged to the coolest part of the country. Cold weather contributed to the delay in blooming of fruit-bearing trees, shrubs and strawberries, as well as slowed down vegetation of field vegetables. Low temperatures prevailing at the beginning of the month contributed to the delay in honeybee flights and therefore caused poorer fruit setting on plants heavily dependent on pollinating insects, for example, on sweet cherries.

In June 2015, there was a significant shortage of precipitation, which weakened the plantations of spring cereals, especially on lighter soils. Additionally, drought was intensified by strong and cold winds in some areas. Local frosts which damaged potato leaves were also recorded in this period.

The harvest began in July 2015. The beginning of July was very warm in Pomorskie Voivodship. Air temperature reached 32°C. Rainfalls were relatively sparse in the first two decades of the month. The situation improved in the third decade of July when the intensity of precipitation increased. The yield of spring cereals sown on lighter soils was affected the most adversely by the shortage of precipitation. On the other hand, high yield of winter cereals on heavier soils was expected.

August 2015 was extremely dry and hot. It was not until the third decade of the month that light showers appeared. The shortage of precipitation in August was particularly acute for the plantations of maize, root crops and grassland.

The weather was changeable in September 2015. The first decade of the month was relatively cool and rainy, particularly in the Kashubian region. The weather improved in the second decade, but the end of the month was chilly. The preparation of fields for sowing was delayed due to drought. The sowing of winter rape, which started in August, was completed in mid-September. The harvest of maize started earlier than usually due to drying of leaves.

October 2015 was a consecutive month of intensive field work. Farmers focused on the completion of sowing of winter cereal crops and harvesting of root crops and fodder.

Sown area

In 2015, the sown area amounted to 598.6 thousand ha and was by 26.7 thousand ha (4.7%) bigger than in 2014. Private farms had the largest share in the total sown area, reaching 83.7% of the total volume (by 0.9 percentage points more than in the previous year). The total cereal crop structure covered 392.1 thousand ha, industrial crops – 88.1 thousand ha, the area of feed (including cereal and mixed pulses for grain) amounted to 86.6 thousand ha, while potatoes covered 17.7 thousand ha, plants included in the group of "others" – 9.6 thousand ha and consumer pulses – 4.5 thousand ha.

Compared to 2014, the share of edible pulses acreage increased (by 0.2 percentage points), as well as the area of feed plants (by 3.9 percentage points). The share of cereals in the total sown area decreased by 2.2 percentage points, industrial crops by 1.5 percentage points and other crops by 0.4 percentage points, whereas the share potato acreage was the same.

Production of main agricultural crop**Cereals**

In 2015, the total area under cereals amounted to 392.1 thousand ha, by 1.2% more than in 2014. The total cereal yield stood at 42.1 dt/ha, which was by 2.4 dt/ha (by 5.4%) lower than in the previous year. 1651.6 thousand tons were harvested, i.e. by 70.4 thousand tons (by 4.1%) less than in 2014.

The total sown area of basic cereals including mixed cereals came to 375.5 thousand ha – by 2.2% more than in the previous year. Their yield reached 42.6 dt/ha, by 2.5 dt/ha (by 5.5%) less than in the previous year.

It is estimated that in comparison with the yields obtained in 2014, almost all cereals yielded lower than in the previous year:

- ↓ winter wheat – down by 2.8 dt/ha (by 4.7%),
- ↓ spring wheat – down by 5.1 dt/ha (by 11.7%),
- ↓ rye – down by 2.9 dt/ha (by 8.6%),
- ↓ winter barley – down by 4.0 dt/ha (by 8.7%),
- ↓ spring barley – down by 4.3 dt/ha (by 11.2%),
- ↓ oats – down by 3.3 dt/ha (by 9.8%),
- ↓ winter triticale – down by 2.5 dt/ha (by 6.0%),
- ↓ spring triticale – down by 2.4 dt/ha (by 7.5%),
- ↓ winter mixed cereals – down by 0.9 dt/ha (by 2.6%),
- ↓ spring mixed cereals – down by 3.4 dt/ha (by 10.5%),
- maize for grain recorded higher yield – up by 0.6 dt/ha (by 1.2%).

The crop of basic cereals including mixed cereal was estimated at 1599.8 thousand tons, i.e. by 3.4% less than in the previous year.

TABLE 2. SOWN AREA, YIELDS AND PRODUCTION OF CEREALS

Specification	2014	2015	
	in absolute numbers		2014 = 100
TOTAL			
Area in thous. ha	387.3	392.1	101.2
Yields per 1 ha in dt	44.5	42.1	94.6
Production in thous. t	1722.0	1651.6	95.9
of which BASIC CEREALS WITH MIXED CEREALS			
Area in thous. ha	367.3	375.5	102.2
Yields per 1 ha in dt	45.1	42.6	94.5
Production in thous. t	1656.7	1599.8	96.6

Intensive cereals (wheat, barley and triticale) were sown on the area of 264.5 thousand ha, by 13.6 thousand ha bigger than in 2014. The sown area of intensive cereals made up 70.4% of basic cereals including mixed cereals and was by 2.1 percentage points up on the previous year.

Extensive cereals (rye, oats and mixed cereals) were sown on the area of 111.0 thousand ha, by 5.5 thousand ha (by 4.7%) smaller than in the previous year. Their share in the total sown area of basic cereals including mixed cereals reached 29.6%, by 2.1 percentage points less in relation to the previous year.

Rape and turnip rape

In 2015, the area under rape and turnip rape (both winter and spring varieties) amounted to 77.4 thousand ha (97.9% of which was under winter rape) and was by 6.3% smaller than the area recorded in 2014. Rape and turnip rape yields were by 7.6 dt/ha lower than in the previous year. They amounted to 29.1 dt/ha. The production of rape and turnip rape amounted to 225.2 thousand tons, i.e. by 78.2 thousand tons (by 25.8%) less than in 2014.

TABL. 3. PRODUCTION OF RAPE AND TURNIP RAPE

Specification	2014	2015	
	in absolute numbers		2014 = 100
Area in thous. ha	82.6	77.4	93.7
Yields per 1 ha in dt	36.7	29.1	79.3
Production in thous. t	303.4	225.2	74.2

Potatoes

In 2015, the potato crop area (including the area of crops in kitchen gardens) amounted to 17.8 thousand ha and was by 1.5% bigger than in 2014.

The weather conditions in 2015 were not favourable for potato growth due to high air temperatures and lack of precipitation. Finally, the yield of potatoes in 2015 was estimated at 260 dt/ha, by 12.5% less than in the previous year. The potato crop amounted to 462.1 thousand tons, by 57.2 thousand tons (by 11.0%) less than in 2014.

TABL. 4. PRODUCTION OF POTATOES ^a

Specification	2014	2015	
	in absolute numbers		2014 = 100
Area in thous. ha	17.5	17.8	101.5
Yields per 1 ha in dt	297	260	87.5
Production in thous. t	519.3	462.1	89.0

^a Including kitchen gardens.

Sugar beets

Sugar beet crop area totalled 9.2 thousand ha and was by 0.5% up the 2014 volume. Weather conditions during the year were not favourable for both sugar beet vegetation and root weight gain.

TABL. 5. PRODUCTION OF SUGAR BEETS

Specification	2014	2015	
	in absolute numbers		2014 = 100
Area in thous. ha	9.2	9.2	100.5
Yields per 1 ha in dt	666	568	85.3
Production in thous. t	610.9	522.7	85.6

Sugar beet yield stood at 568 dt/ha, a decrease of 14.7% compared to 2014.

The sugar beet production was set at 522.7 thousand tons, by 88.2 thousand tons (by 14.4%) lower than a year earlier.

Feed plants

In 2015, the total area of feed plants grown as main crop, including permanent green agricultural land, amounted to 184.8 thousand ha and was by 21.3 thousand ha (by 13.0%) bigger than the area recorded in the previous year.

The area of permanent green agricultural land increased by 6.8% in relation to the previous year and totalled 132.8 thousand ha in 2015. The area of field feed crops was bigger (by 32.9%) than in 2014 and amounted to 52.1 thousand ha.

TABL. 6. FEED PLANT AREA

As of June

Specification	2014	2015	
	in thous. ha		2014 = 100
Total	163.5	184.8	113.0
Permanent green agricultural land	124.3	132.8	106.8
Field fodder crops	39.2	52.1	132.9

In comparison with 2014, an increase was recorded in the group of pulses feed (by 34.8%) and small-seed legumes with other feed grass and pasture fields (by 37.5%), maize for green forage (by 16.3%) simultaneously, the planted area of feed root plants decreased (by 41.0%).

TABL. 7. FEED PLANT FOR FOODER CROPS

Specification	2014	2015	
	in thous. ha		2014 = 100
Feed root plants	28.4	15.4	54.1
Pulses feed	75.7	95.7	126.4
Small-seed legumes ^a	408.9	562.3	137.5
Maize for green forage	693.6	710.4	102.4
Permanent green agricultural land ^b	574.7	576.8	100.4
permanent meadows	483.2	512.0	106.0
permanent pastures	91.5	64.8	70.8

a Including other feed grass and pasture fields. *b* Converted to hay.

In 2015, feed crop harvest was as follows:

- feed root plants – 15.4 thousand t, i.e. a decrease of 13.0 thousand t (by 45.9%) compared to the previous year,
- pulses feed – 95.7 thousand t, i.e. an increase of 20.0 thousand t (by 26.4%),
- maize for green forage – 710.4 thousand t, i.e. an increase of 16.8 thousand t (by 2.4%),
- permanent green agricultural land (hay equivalent) – 576.8 thousand t, an increase of 2.1 thousand t (by 0.4%).

Crops of small-seeded legumes (including other feed grass and pasture fields) increased by 153.4 thousand tons (by 37.5%) and amounted to 562.3 thousand tons.

It is estimated that in 2015 the total area of permanent meadows not used economically (i.e. not in use, mowed but not collected) in the first swath accounted for 13.7% of the total area of permanent meadows (in 2014 – 12.9%), in the second swath – 15.6% (14.0%, respectively), and in the third swath – 25.8% (respectively 24.3%).

Production of major horticultural crops

Field vegetables

In 2015, the harvested area of field vegetables, including the acreage of vegetable production in kitchen gardens, stood at 7.3 thousand ha, by 15.7% up on the previous year. The largest increase was recorded in the crops of green peas and sweetcorn. 112.2 thousand tons of field vegetables were collected, i.e. by 4.8% more than a year earlier. The yield of most vegetables was lower than in 2014.

TABL. 8. FIELD VEGETABLES PRODUCTION ^a

Specification	2014	2015	
	in thous. t		2014 = 100
Total	107.1	112.2	104.8
Cabbages	23.1	22.2	96.1
Cauliflowers	2.3	2.4	104.4
Onions	4.8	4.3	90.0
Carrots	26.8	28.5	106.1
Beetroots	5.7	5.6	97.5
Cucumbers	4.9	4.6	93.2
Tomatoes	0.7	0.7	107.3
Others ^b	38.7	43.9	113.4

a Including kitchen gardens. *b* Parsley, leeks, celeries, radish, lettuce, rhubarb, green peas, string beans, sweetcorn, dill and others.

Cabbage was grown on the area of 0.6 thousand ha in 2015, i.e. by 4.7% bigger than a year earlier. Its yield was by 8.4% lower than in 2014. As a result, 22.2 thousand tons were collected, i.e. by 3.9% less than in 2014.

Cauliflowers were grown on the area of 0.1 thousand ha (by 14.0% bigger than in 2014). Although the yield was lower by 8.4%, 2.4 thousand tons of cauliflowers were harvested, i.e. by 4.4% more than in 2014.

Onion-growing area amounted to 0.2 thousand ha and decreased by 4.0% over the year. A total of 4.3 thousand tons of onion was collected, i.e. by 10.0% less than a year earlier, although the yield was by 6.4% lower.

In 2015, the harvest of carrots totalled 28.5 thousand tons and was by 6.1% higher than the 2014 harvest. Its yields was by 1.2% lower than in 2014. The planted area, estimated at 0.9 thousand ha, was by 7.2% bigger than the area recorded in 2014.

The beetroot-growing area totalled 0.2 thousand tons in 2015, by 5.5% more than in the previous year. Although the yield was lower by 7.6% than a year earlier, 5.6 thousand tons of beets were collected, i.e. by 2.5% less than in 2014.

Land under cultivation of cucumbers accounted for 0.4 thousand ha and increased during a year by 2.7%. 4.6 thousand tons of cucumbers were collected, i.e. by 6.8% less than in 2014, although the yield was lower by 9.1%.

Tomatoes, which do not have optimal conditions for growth in Pomorskie Voivodship, covered the area of nearly 0.1 thousand ha, by 16.7% bigger than a year earlier. Although the yield was lower than a year earlier by 7.9%, 0.7 thousand tons of tomatoes, i.e. by 7.3% more, were collected.

The total output of vegetables classified as "others" – parsley, leek, celery, radish, lettuce, rhubarb, green peas, string bean, sweetcorn, dill and others – reached 43.9 thousand tons and was by 13.4% higher than in the previous year. Such output was due to a 21.9% increase in planted area (mainly green peas and sweetcorn), as the average yield was by 7.1% lower than in 2014.

Tree fruit

In 2015, tree fruit output was estimated at 19.5 thousand tons, i.e. by 10.0% less than in the previous year. Such low production was due to a considerably lower apple harvest than a year earlier.

TABL. 9. TREE FRUIT PRODUCTION^a

Specification	2014	2015	
	in t		
Total	21712	19535	90.0
Apples	20050	17731	88.4
Pears	416	436	105.0
Plums	403	490	121.6
Sour cherries	407	545	133.7
Sweet cherries	318	254	79.9
Others ^b	117	79	67.3
of which walnuts	97	58	59.7

^a In orchards and excluding orchards; including kitchen gardens. ^b Apricot, peaches, walnuts.

According to the estimates, apple harvest in 2015 amounted to 17.7 thousand tons and was, alongside a 8.5% decrease in the planted area, by 11.6% smaller than in 2014.

0.4 thousand tons of pears were collected in 2015, i.e. by 5.0% more than a year earlier. The yield was bigger than a year earlier while the crop area was alike.

The collection of plums, set at 0.5 thousand tons, was by 21.6% higher than in 2014. Higher output was a consequence of bigger yield, as the crop area of this species was 1.7% smaller than in 2014.

The collection of sour cherries reached 0.5 thousand tons and was by 33.7% higher than in 2014. Sour cherry production was influenced by higher yield, since the crop area decreased by 10.8%.

The collection of sweet cherries reached 0.3 thousand tons and was by 20.1% lower in comparison with 2014. Such small production was mainly due to lower (by 11.4%) crop area and lower yield.

The total output of apricots, peaches and walnuts amounted to 0.1 thousand tons, i.e. by 32.7% less than in 2014.

Fruit from fruit-bearing shrubs and berry plantations

The total collection from fruit-bearing shrubs and berry plantations in 2015 amounted to 8.4 thousand tons. It was by 35.8% higher than the previous year's harvest. An increase was recorded in production of strawberries, raspberries, currants and high bush blueberry.

TABL. 10. FRUIT FROM FRUIT SHRUBS AND BERRY PLANTATIONS PRODUCTION^a

Specification	2014	2015	
	in t		2014 = 100
Total	6215	8438	135.8
Strawberries	3655	5550	151.8
Raspberries ^b	140	154	110.4
Currants	1583	1607	101.5
Gooseberries	120	96	80.2
Others ^c	718	1031	143.6

^a In orchards and outside orchards; including kitchen gardens. ^b Including thornless blackberry. ^c Chokeberry, high bush blueberry, hazelnuts and others.

In 2015, the harvested area of strawberries was similar to the 2014 volume. The fruit collection reached 5.5 thousand tons, which was by 51.8% up the previous year figure.

Nearly 0.2 thousand tons of raspberries were collected, i.e. by 10.4% more than in 2014. Such level of collection was primarily a result of bigger harvested area which increased by 9.5%.

The currant harvest totalled 1.6 thousand tons and was by 1.5% higher than in 2014. The production volume was due to by 10.6% bigger planted area, as the yield was lower.

0.1 thousand tons of gooseberry were collected, by 19.8% less than in 2014. Such decrease in production was due to by 14.8% smaller crop area and poorer yield.

The total harvest of chokeberry, high bush blueberry, hazelnut and other species came to 1.0 thousand tons in 2015. It was by 43.6% higher than the previous year's harvest. Such production was a result of bigger yield, because planted area decreased by 7.3%.

IV. ANIMAL PRODUCTION

Livestock

TABL. 11. LIVESTOCK IN 2015
As of June

Specification	Total	Of which private farms	Dynamics	
			June 2014 = 100	December 2014 = 100
	in thous. heads			
Cattle	204.3	191.7	101.5	107.7
of which cows	72.8	66.9	100.2	103.2
Sheep	14.6	14.0	100.3	103.4
of which ewes	8.8	8.2	102.0	94.7
Poultry in total ^a	6138.9	5783.0	109.1	105.4
Pigs	761.6	415.4	100.7	96.2 ^b
of which sows	73.6	36.5	99.4	98.7 ^b

^a More than 2 weeks old (hens, geese, ducks, turkeys and other poultry). ^b March 2015 = 100.

Cattle

In June 2015, the cattle stock amounted to 204.3 thousand heads and was higher by 3.0 thousand heads (by 1.5%) bigger than the stock recorded in June 2014. In comparison with the stock size recorded in December 2014, it increased by 14.5 thousand heads (by 7.7%).

In June 2015, the stock of cows came to 72.8 thousand heads, which means an increase of 0.1 thousand heads (0.2% up) in the stock size in relation to the volume recorded in June 2014 and a rise of 2.3 thousand heads (3.2% up) in comparison with December 2014.

The cattle stock reached 191.7 thousand heads in private farms, increasing by 3.3 thousand heads (by 1.8%) with respect to June 2014 and by 14.6 thousand heads in relation to December 2014 (by 8.3%).

In June 2015, the stock density per 100 of agricultural land was 26.9 heads, as compared to 27.5 heads a year earlier.

The total share of each age and utility group category in the structure of the stock in June 2015 was as follows:

- calves less than 1 year old – 29.8%,
- bovines aged 1-2 years – 28.3%,
- bovines aged 2 years and more – 41.9%,
 - of which cows – 35.6%.

In June 2015, as compared with June 2014, there were fewer bovines aged 2 years and more (by 2.2 percentage points), of which cows (by 0.5 percentage point). However, calves younger than 1 year increased in number (by 2.0 percentage points), as well as bovines aged 1-2 years (by 0.2 percentage points).

The results of the June survey of the cattle stock show an increasing trend in breeding of this species. In June 2014, there were by 1.0% more heads in the cattle stock yearly, and the cattle population increased by 1.5% in June 2015.

Between January and June 2015, the average procurement price of 1 kg of cattle for slaughter (PLN 6.16) was by 6.8% lower than in the first half of 2014. The procurement price of 100 litres of milk (PLN 112.03) decreased by 26.2% in this period. In June 2015, farmers received PLN 6.20 per 1 kg of cattle for slaughter in procurement, by 9.9% more than in June 2014 and by 7.3% more than in May 2015. 100 litres of milk cost PLN 102.40 in procurement, by 27.0% less than in the corresponding month of 2014.

Pigs

As of the end of June 2015, the pig stock amounted to 761.6 thousand heads and was by 4.9 thousand heads (by 0.7%) bigger than in June 2014. It was by 30.4 thousand heads (by 3.8%) smaller than at the end of March 2015.

The herd of sows in June 2015 decreased by 0.4 thousand heads (by 0.6%) to 73.6 thousand heads in comparison with June 2014, of which the herd of mated sows increased in number by 1.7 thousand heads (by 3.5%) to 50.0 thousand heads. As compared to March 2015, a decrease of 0.9 thousand heads (1.3%) in the herd of sows for breeding was recorded, whereas the stocks of mated sows increased by 2.1 thousand heads (by 4.3%).

There were 415.4 thousand pigs in private farms, i.e. 54.5% of the stocks in Pomorskie Voivodship. The annual decrease in the stock in this group of farms amounted to 48.0 thousand heads (10.4%). A decrease of 47.9 thousand pigs (10.3%) was recorded in comparison with March 2015.

In June 2015, the stock density per 100 ha of agricultural land reached 100.2 heads, including 9.7 sows, as compared to 103.3 heads and 10.1 heads respectively a year earlier.

The share of particular production and utility group categories in the total structure of pig herd in June 2015 was:

- piglets up to 20 kg – 34.2%,
- pigs weighing between 20 kg and 50 kg – 25.1%,
- pigs for slaughter weighing 50 kg or more – 30.9%,
- pigs for breeding weighing 50 kg or more – 9.8%,
 - of which sows for breeding in total – 9.7%,
 - of which mated sows – 6.6%.

In comparison with the structure of the stock recorded in June 2014, the rate of pigs weighing between 20 kg and 50 kg decreased by 0.5 percentage points, pigs for slaughter – by 2.7 percentage points, and pigs for breeding – by 0.2 percentage points. There were more piglets (by 3.4 percentage points).

The size of pig stock in June 2015 indicates that an increasing trend in breeding pigs slowed down. A 7.8% yearly increase in the total pig stock was recorded in March 2015, and the stock of sows increased by 3.3%. In June 2015, the yearly increase in pig stock accounted for 0.7%, of which the stock of sows for breeding decreased by 0.6%.

During the period January–June 2015, the average pig procurement prices were lower than in the corresponding period of 2014. Farmers received PLN 3.91 for 1 kg of pig in procurement in January 2015 (by 17.3% less than in January 2014), in March 2015 – PLN 4.19 (by 7.5% less than in March 2014) and in June 2015 – PLN 4.12 (by 17.4% less than in 2014). Considerably lower than a year earlier prices of basic cereals in marketplaces were recorded in that period. They reached an average of PLN 66.36 per 1 kg in January 2015, in March – PLN 60.97, in June – PLN 59.01, thus showing an annual decrease of 19.6%, 28.3% and 22.3% respectively.

In 2015, the profitability of breeding pigs, measured according to the ratio of procurement price of 1 kg of pig to the procurement price of rye remained stable, i.e. 7.2 kg in January to 7.7 kg in June (profitability ratio of pig prices to rye prices is approximately 10-11 kg), which meant a 7.7% decrease in January 2014 and a 1.3% increase until June 2014.

Sheep

Sheep stock approximated 14.6 thousand heads in June 2015 and was by 43 heads (by 0.3%) bigger than a year earlier. On the other hand, the stock of ewes increased by 0.2 thousand heads (by 2.0%) to 8.8 thousand. In June 2015, the density of sheep per 100 hectares of agricultural land was 1.9 heads, in comparison with 2.0 heads in June 2014.

Poultry

The total poultry stock (aged over 2 weeks) in June 2015 amounted to 6138,9 thousand heads and was by 513.7 thousand heads (by 9.1%) bigger than in the corresponding month of the previous year.

The species structure of the total poultry stock was as follows:

- 95.9% – hens in total (in June 2014 – 97.0%),
including laying hens – 20.2% (in June 2014 – 19.9%).

The average total density of poultry in the Voivodship was 807.8 heads per 100 ha of agricultural land, as compared to 768.1 heads in June 2014.

V. PROCUREMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTS

The procurement value of agricultural products in 2015 amounted to PLN 2931.2 million and was by 8.2% smaller than the value recorded in 2014. Crop products accounted for 32.2% of the total procurement value, whereas animal products – 67.8%. In comparison with the previous year, the procurement value of crop products decreased by 8.8%, while animal procurement by 7.9%.

The procurement value of agricultural products from private farms in 2015 reached PLN 2453.8 million, which meant a decrease of 1.0% on 2014. The procurement value of crop output increased by 0.5%, while it decreased by 1.5% in the case of animal output.

The cereal procurement in 2015 amounted to 740.1 thousand tons and was by 12.2% lower than in 2014. The biggest decrease was recorded in barley (down by 41.4%), whereas the only increase was noted in procurement of triticale (15.4%).

Animals purchased for slaughter in 2015 amounted to 377.7 thousand tons and increased by 0.3% with respect to 2014. The procurement of horses increased (by 160.0%), as well as of sheep (by 9.4%) and cattle (by 9.3%), whereas the procurement of calves dropped by 32.4%.

The procurement of cow's milk comprised 310.8 million litres in 2015, by 4.2% more than in 2014. The procurement of hen eggs was by 59.0% bigger than in 2014, coming to 39640.0 thousand eggs.

VI. PRICES OF AGRICULTURAL PRODUCTS

Procurement prices of almost all basic cereals including cereal mixed decreased in 2015 with respect to 2014 (the biggest decrease was recorded in procurement prices of barley per 1 dt – 10.7%), as well as all cereals in marketplaces.

In 2015, average prices of cereals in marketplaces were higher than in procurement. The biggest difference was noted in prices of barley, the marketplace price of which was by 26.6% higher than procurement price.

The average procurement price of potatoes reached PLN 43.47 per 1 dt in 2015 and was by 1.2% lower than in the previous year. Compared to 2014, the price of edible and industrial potatoes decreased (by 8.6% and 16.9% respectively).

The average procurement price of 1 dt of sugar beet came to PLN 11.44 and was by 16.4% lower than in the previous year. 1 dt of rape and turnip rape cost PLN 148.09 in procurement, by 9.7% more than a year earlier.

In 2015, the procurement prices of both cattle (excluding calves) and pigs were lower than in the previous year. 1 kg of cattle (excluding calves) cost PLN 6.14 and 1 kg of pig – PLN 4.44, i.e. respectively by 1.1% and by 6.7% less than in 2014.

The average procurement price of milk was PLN 1.09 per 1 litre, by 21.0% less than 2014.

VII. MEANS OF PRODUCTION IN AGRICULTURE

In 2013, 46.6 thous. tractors¹ were in use. Those which were used in private farms accounted for 97.5% of the total number of tractors in the Voivodship. There were 15.8 ha of agricultural land to one tractor (in private farms 13.9 ha respectively).

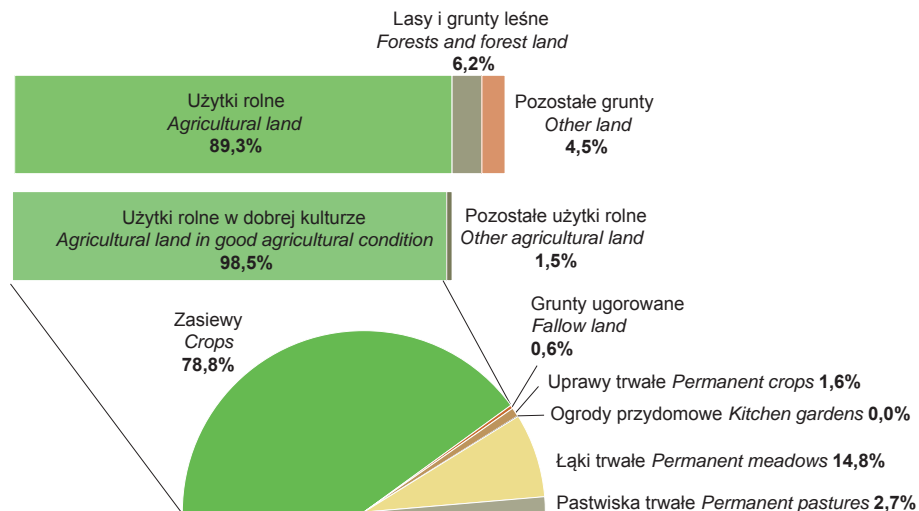
The consumption of mineral fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land amounted to 95.7 thousand tons in the 2014/15 farming year, decreasing by 8.8 thousand tons (by 8.4%) with respect to the corresponding period of the previous year. A 12.7% decrease was recorded in the group of nitrogenous fertilizers. The use of phosphatic fertilizers was by 8.1% smaller, whereas an increase of 2.8% was recorded in the group of potassium fertilizers.

126.0 kg of fertilizers were used on average for 1 ha of agricultural land in the 2014/15 farming year, which means smaller (by 11.8%) than a year earlier level of fertilization. Nitrogenous fertilizers made up more than half of these fertilizers (74.8 kg per 1 ha of agricultural land).

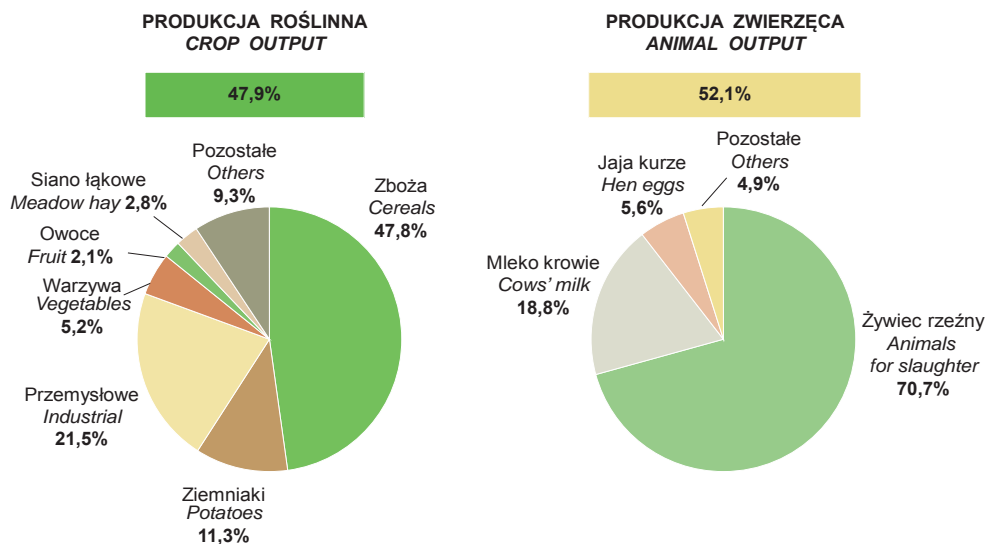
The use of lime fertilizers in the 2014/15 farming year for crops amounted to 35.5 thousand tons and was by 11.8 thousand tons, i.e. by 24.9% lower than for crops obtained in 2014. 46.7 kg of lime fertilizers, by 17.9 kg (by 27.7%) less than a year earlier, were used per 1 ha of agricultural land.

¹ See methodological notes, item 17 on page 13.

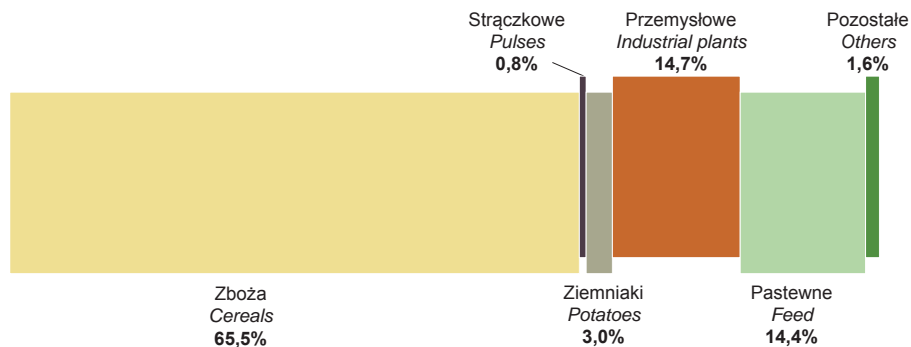
STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2015 R.
STRUCTURE OF LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2015



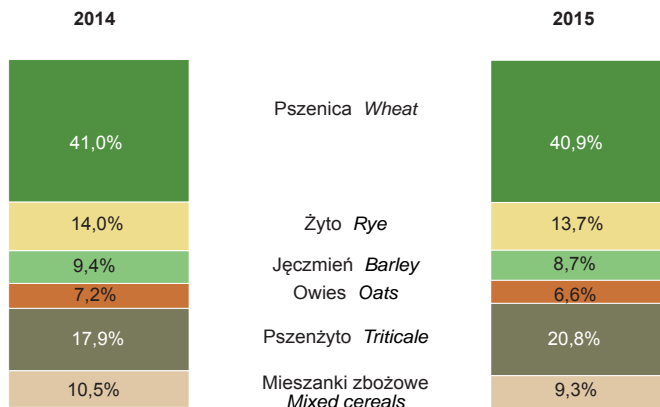
GLOBALNA PRODUKCJA ROLNICZA W 2014 R.
GROSS AGRICULTURAL OUTPUT IN 2014



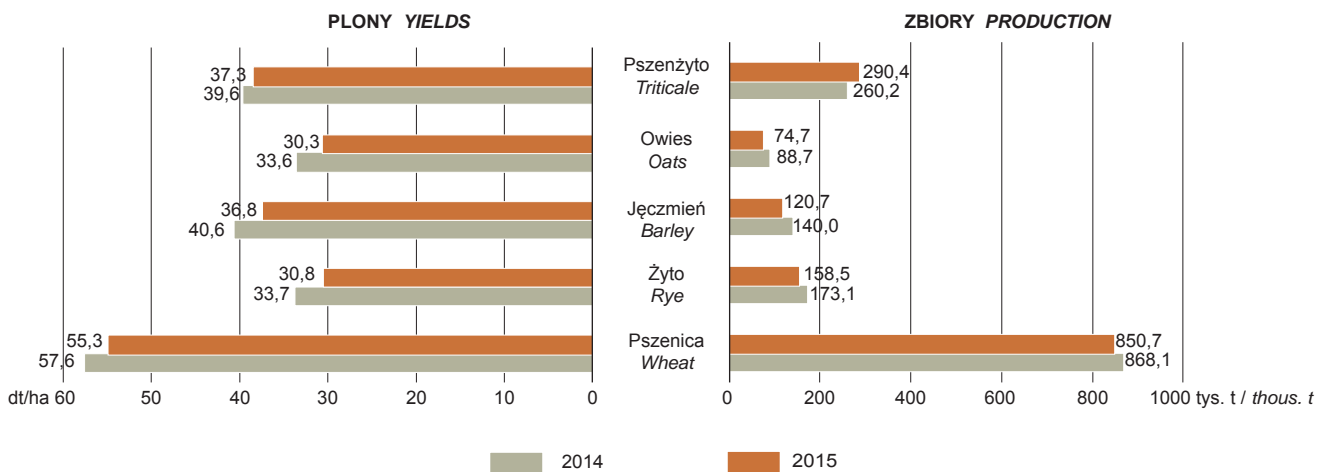
STRUKTURA ZASIEWÓW W 2015 R.
STRUCTURE OF SOWN AREA IN 2015



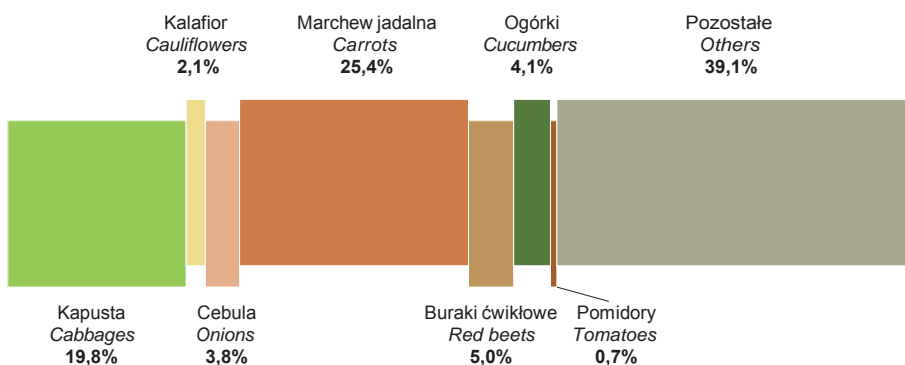
STRUKTURA POWIERZCHNI ZASIEWÓW ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI
STRUCTURE OF SOWN AREA OF BASIC CEREALS WITH MIXED CEREALS



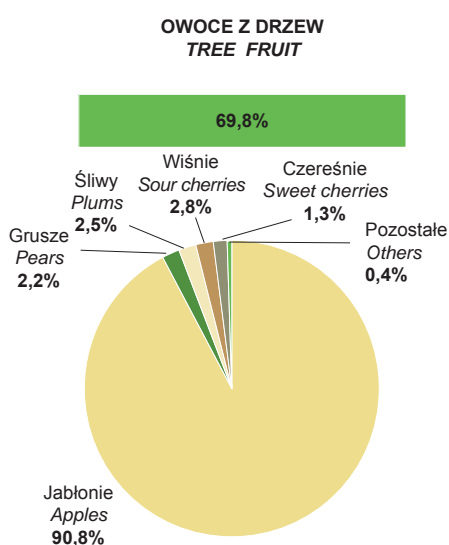
PLONY I ZBIORY ZBÓŻ PODSTAWOWYCH
YIELDS AND PRODUCTION OF BASIC CEREALS



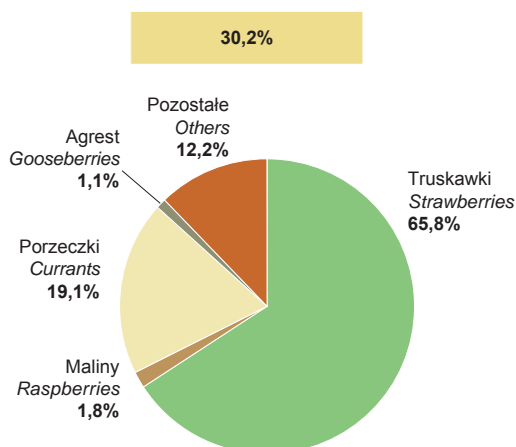
STRUKTURA ZBIORÓW WARZYW GRUNTOWYCH W 2015 R.
STRUCTURE OF FIELD VEGETABLES PRODUCTION IN 2015



STRUKTURA ZBIORÓW OWOCÓW W 2015 R.
STRUCTURE OF FRUIT PRODUCTION IN 2015

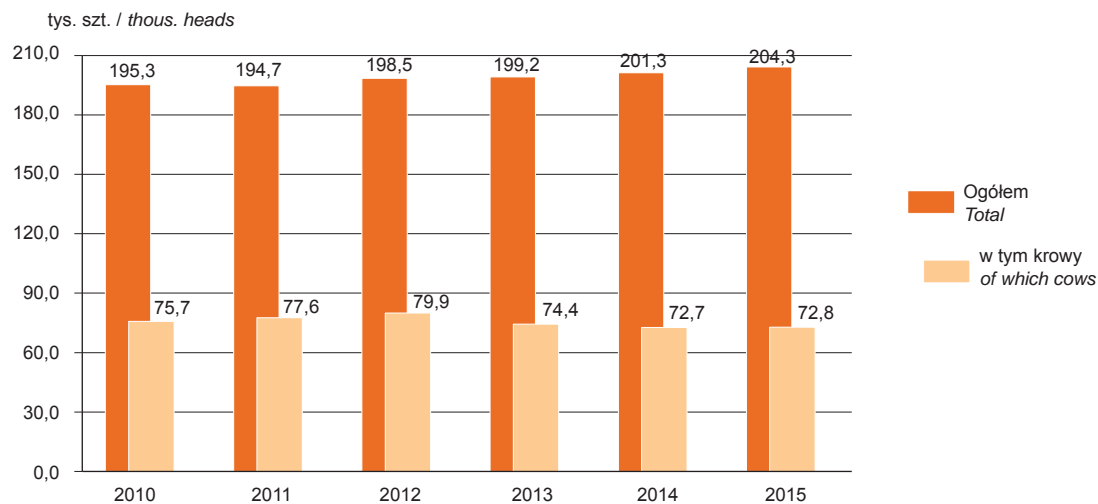


OWOCE Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH
FRUIT FROM FRUIT BUSHES AND BERRY PLANTATIONS



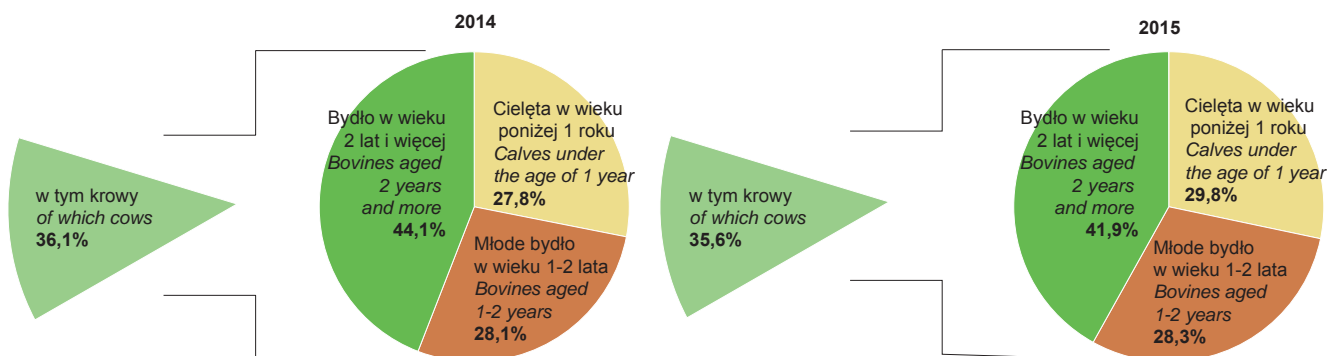
POGŁOWIE BYDŁA

Stan w czerwcu
LIVESTOCK
 As of June



STRUKTURA POGŁOWIA BYDŁA

Stan w czerwcu
THE LIVESTOCK STRUCTURE
 As of June

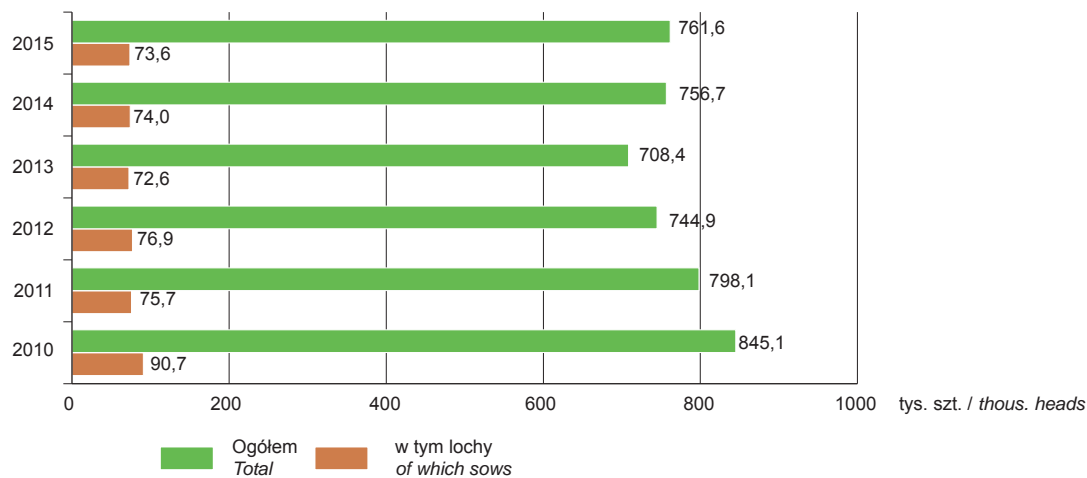


POGŁOWIE TRZODY CHLEWNEJ

Stan w czerwcu ^a

PIG STOCK

As of June ^a



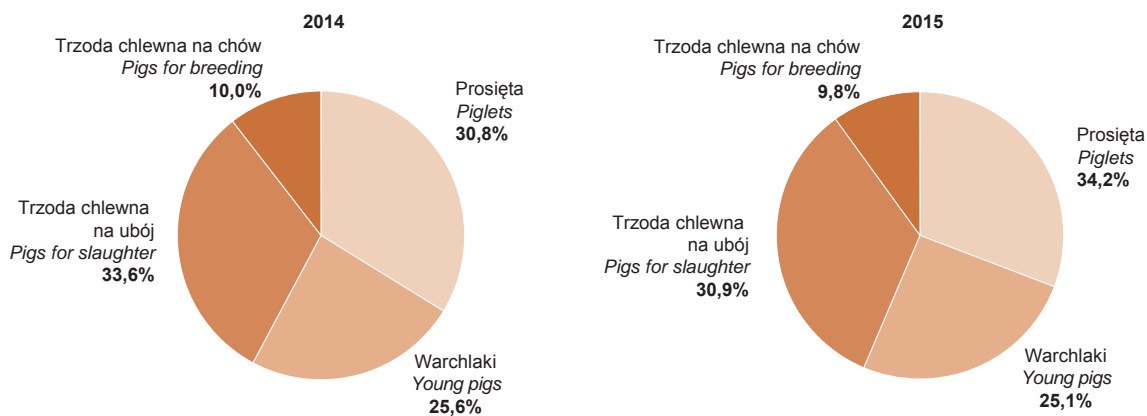
^a Do 2013 r. stan na koniec lipca.
^a Until 2013 as of the end of July.

STRUKTURA POGŁOWIA TRZODY CHLEWNEJ

Stan w czerwcu

THE PIG STOCK STRUCTURE

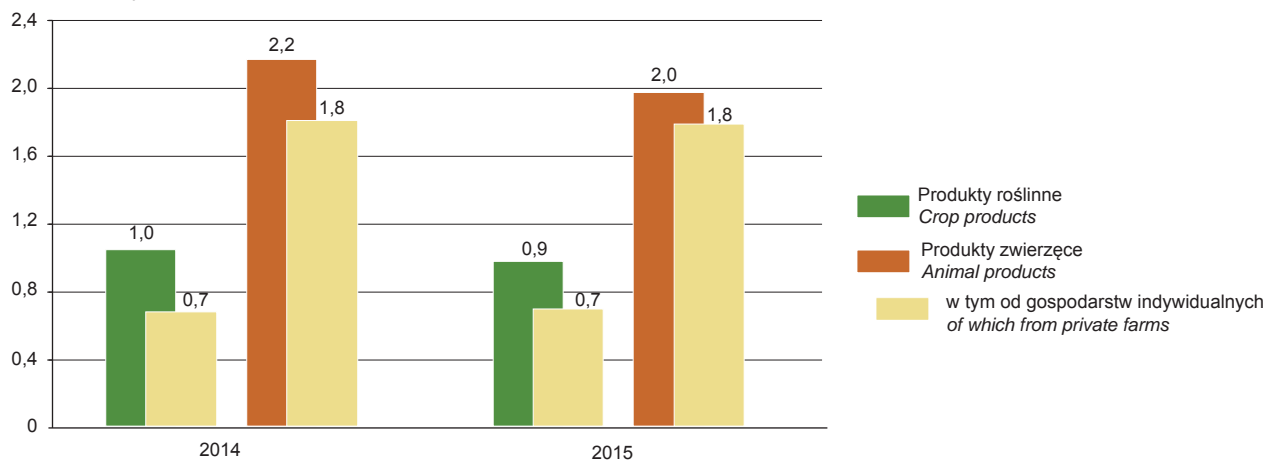
As of June



SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

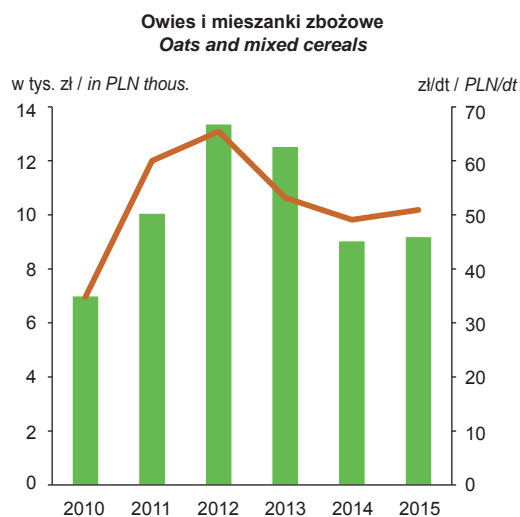
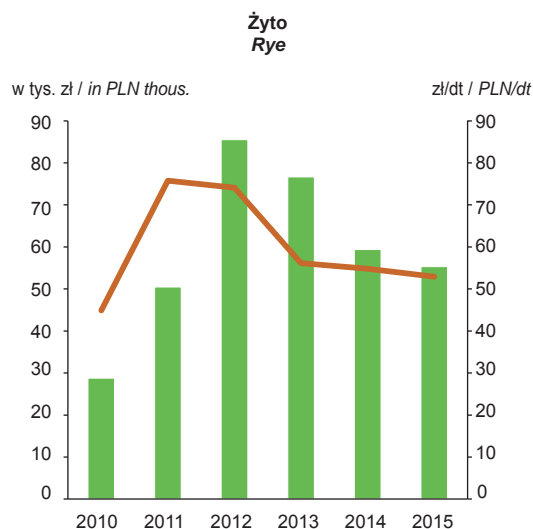
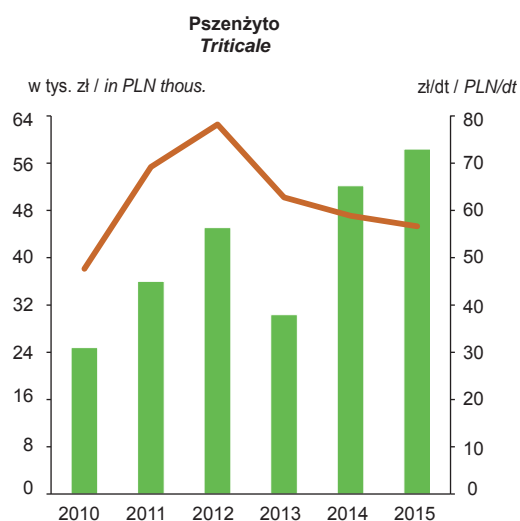
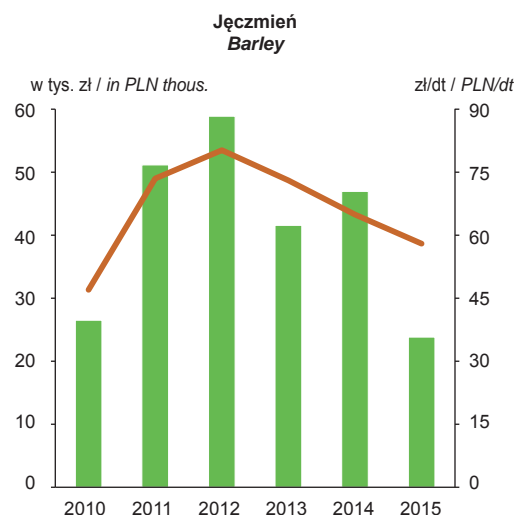
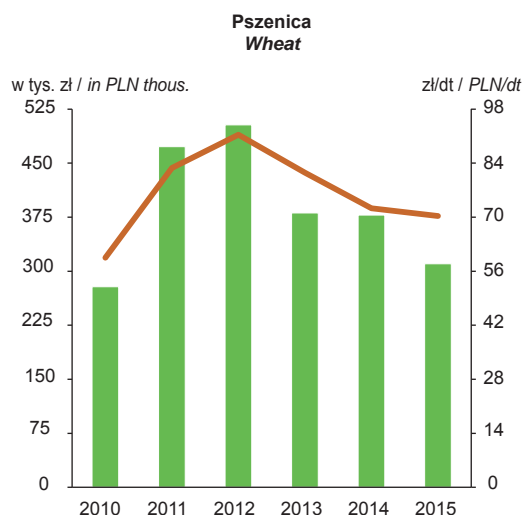
PROCUREMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTS

mln zł / PLN million



WARTOŚĆ I PRZECIĘTNE CENY SKUPU ZIARNA ZBÓŻ (bez siewnego)

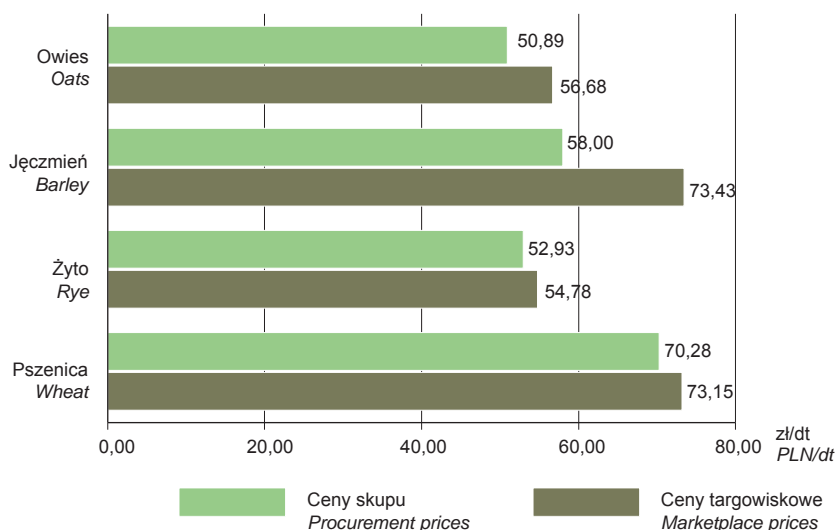
PROCUREMENT VALUE AND AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF CEREAL GRAIN (excluding seed grains)



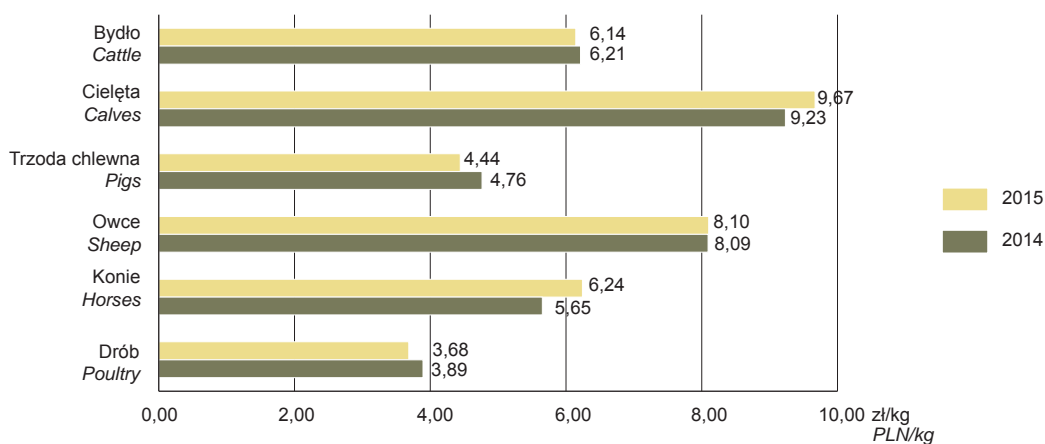
Przeciętne ceny skupu
Average procurement prices

Wartość skupu
Procurement value

PRZECIĘTNE CENY SKUPU I CENY TARGOWISKOWE W 2015 R.
AVERAGE PROCUREMENT PRICES AND MARKETPLACE PRICES IN 2015



PRZECIĘTNE CENY SKUPU ŻYWCA RZEŻNEGO
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF ANIMALS FOR SLAUGHTER



ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH I WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK NA 1 HA UŻYTKÓW ROLNYCH
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT PER 1 HA OF AGRICULTURAL LAND

